

Naše pozvánka: Symboly vánoc

Když se člověk ráno probudí, touží se podívat na něco pěkného, slyšet své nejmilejší, nebo alespoň lidský hlas z rádia. Někdy děkujeme vyšší moci za nové ráno a docela rádi začínáme nový den, který nebude jen plný starostí, ale i plný pěkných chviliek. Je přece tolik krásy kolem nás. A není to vždy jen vzcnosná architektura, sochy, stromy v zahradách, ale i malé prostinké věci, jako první sněhové vločky, sedící schoulená kočka na oprýskaném okně, rozkvetlý brambořík, či hezký obrázek.

Před Vánoci si často vybavujeme třeba Betlém. Takový, který nás provázel v dětství, nebo třeba ten, který jsme viděli kdesi na výstavě. Betlém, to je ten pravý symbol Vánoc!

Za betlémy všech druhů a velikostí jsem se vypravila za jednou bývalou paní učitelkou, která žije v Havířově-Městě. Je známá tím, že léta sbírá betlémy, sama je upravuje a dává jim tvář. Pohledem na ně tak potěší malé i velké diváky.

Paní Marta Halfarová, tak se sběratelka betlémů jmenuje, učila ve škole na ul. Gorkého. Už tenkrát se zajímala o vánoční pohlednice, o vystřihovánky, obrázky Madon a podobné vánoční artefakty. Nejdříve to bylo pro radost dětí, pak vnuček, až se sbírka rozrostla na více než dvě stovky. Prý ji to tak zvané „chytlo“ když na pohlednici uviděla Kralický betlém.

Dnes je už dvaadvacet let v důchodu a se svými milými betlémy se těší stále. Uspořádala už přes deset výstav, nejdříve v kostele sv. Anny v Havířově - tedy v jeho knihovně, pak v Kulturním domě Petra Bezruče, a vloni byla krásná výstava v Kulturním domě Radost.

K vidění samozřejmě nebyly jenom betlémy paní Marty Halfarové, ale i ostatních betlémářů z okolí vyrobené třeba z keramiky, z těsta, z papíru... Byl tady i havířský betlém, který dominoval této výstavě. Mnohé se návštěvníci dozvěděli o Josefu Ladovi a jeho prostých a krásných kresbách betlémů. Do Havířova zapůjčili své výtvary i řezbáři, z okolí, např. z Jablunkova nebo z Hlučína, závěsné betlémy zase byly z Frýdku - Místku.

Letos se opět tato ryze vánoční výstava uskuteční v Kulturním domě Radost v Havířově na Hl. třídě, a to od 3. prosince a potrvá až do 3. ledna. Je třeba říci, že paní Halfarová si dělá celou instalaci i organizaci sama.

Její domácnost je už od října plná těchto vánočních skvostů.

Paní Marta má dnes už také spoustu kontaktů na různé lidi, vyznávající stejné sběratelství. Jsou třeba z Pardubic, Hradce Králové, ale i z jiných českých měst. Přihlásila se také do Českého sdružení betlémářů a je ve spolku Českých betlémářů v Praze.

Na letošní výstavu připravuje sérii betlémů Vojtěcha Kubašty, historické betlémy, dřevorezby, Knapovského Betlém, který bude na délku měřit 2,5 m a složen je z pětiset dílů. Bude to její prozatím největší zpracovaný betlém se vším všudy.

A co bude na této předvánoční výstavě ještě k vidění? Mezi exponáty nebudou chybět ani vánoční známky, které paní Halfarová také sbírá. Perníkový, vonící betlém upeče velmi šikovná muzejní pracovnice z Havířova, paní Eliška Svatoňová. Ale ani to není vše na co se můžeme těšit. Bude tady i přiblížení života díla Jana Jakuba Ryby z Rožmitálu. Na vernisáži 3. prosince zazněla i část jeho slavné České mše vánoční.

Že je toho na jednoho člověka moc práce? Rozhodně ano, ale paní Halfarová je obdivuhodně čínorodá a tahle práce je jejím největším životním koníčkem. Pro svoje milované betlémy je ochotna udělat nemožné.

Tak nezapomeňte přijet se v čase adventním, kdy se máme trochu zklidňovat a nejen běhat po obchodních centrech a uklízet, na ty zvláštní, krásné a starobylé symboly vánoc do Radosti podívat. Jen tak, pro radost.

Hana Kuchařová

10. mezinárodní festival
adventních a vánočních zvyků, koled a řemesel

18.-21.12.2008

Souznění

Program festivalu viz str. 8

Rok se s rokem sešel...

Tak už jsou tady zase, říkáme si v honbě za vánočními dárky pro naše blízké. Kroutime přitom hlavou, že ještě nedávno jsme se chystali na dovolenou, a teď matky a babičky doma připravují krabice od bot na voňavé cukroví. Rok se s rokem sešel a my

se zas a znovu a úplně stejně jako vloni a předloni necháme strhnout vlnou vánočního šilenství. Copak jsme si minule neříkali, že je to naposledy? Že takové Vánoce nemají smysl, ani to pravé kouzlo? Kdysi hodně dávno přitom byly Vánoce svátkem klidu a míru. Nikdo neočekával hromady nepotřebností pod stromečkem, ani přeplněné břicho. Šlo spíše o zamyšlení, pokoru a lásku. O chvilku, kdy svým milovaným dáme najevo lásku svou přítomností a zájmem. Bylo také zvykem, podělit se o to své s někým, kdo je potřebný, s těmi, kteří mají mnohem méně než my. Doba svátků vánočních je také dobou, kdy míváme trochu více času se zamyslet nad jejich smyslem. Možná nám tak trochu napoví jeden příběh, který se udál před 111 lety...

Tehdy jedna americká holčička chtěla přijít na kloub vánočnímu tajemství. A tak Virginie O'Hanlonová z New Yorku jednoho prosincového dne roku 1897 napsala deníku Sun následující čtenářský dopis: „*Je mi osm let a někteří z mých přátel říkají, že žádný Santa Claus neexistuje. Táta tvrdí, že Sun vždycky píše pravdu. Řekněte mi tedy, prosím: Chodí Santa Claus?*“ Novinář Francis Church se rozhodl, že důvěru malé čtenářky ve vševědoucnost a pravdomluvnost novin nelze zklamat. A osmileté Virginii odpověděl osobně - a to na titulní stránce novin: „*Milá Virginie, Tvoji malí přátelé nemají pravdu. Věří pouze tomu, co sami vidí; věří, že nemůže existovat nic, co nemohou postihnout svým malým rozumem. Všechn lidský duch je malý, ať náleží dospělému nebo dítěti. Ve vesmíru se ztrácí jako maličký hmyz. Takový mravenčí rozum nepostačuje, abychom postihli a pochopili celou pravdu. Ano, Virginie, Santa Claus existuje. Existuje stejně jistě jako láska, velkorysost a věrnost. Jelikož toto vše existuje, může náš život být krásný a plný jasu. Vždyť, jak ponurý by byl svět bez Santa Clause! To bychom neměli ani Virginii, ani víru, ani poezii - nic z toho, co život činí snesitelným. Zůstal by jen třepotavý zbytek viditelné krásy. Avšak světlo dětství, které prozaňuje svět, by muselo uhasnout.*

Santa Claus existuje, protože jinak bys nemohla věřit ani svým pohádkám. Jistě, mohla bys požádat tatínka, aby na Štědrý večer vyslal lidi, kteří by Santa Clause chytili. Ale žádný z nich by ho nespatriil. Žádný člověk ho nevidí jen tak. To nedokazuje vůbec nic. Nejdůležitější věci zůstávají mnohdy skryty našim zrakům.

Například víly, které tančí v měsíčním svitu na paloučku. A přesto existují. Cokoliv vidíš, nikdy nespatriíš všechno. Můžeš rozlomit kaleidoskop a hledat nejkrásnější barevné útvary. Najdeš pár pestrých střepin, nic víc. Proč? Protože skutečný svět je zahalen závojem, který ani žádné násilí nedokáže protrhnout. Poodhrnout ten závoj může pouze víra, poezie a láska. Potom najednou spatříme všechnu krásu a nádheru za ním. Ano, Virginie, je, a nic na tomto světě není pravdivější a trvalejší.

Santa Claus žije, a bude žít věčně. Ještě tu bude za desetkrát deset tisíc let, aby potěšil děti jako jsi Ty a naplnil radostí každé otevřené srdce. Veselé vánoce, Virginie, Ti přeje Tvůj Francis Church."

A i když jsou ty naše, české Vánoce trochu jiné, než ty americké, santaklausovské, jejich kouzlo tato odpověď docela pěkně vystihuje.

Blíží se konec roku a s ním, i ty nejkrásnější svátky v roce. Jako lékař bych vám chtěl předepsat klid a mír, méně spěchu a hodně povídání si s přáteli a vám milými lidmi. Protože vzájemné sdílení je opravdu dobrý lék na naše neduhy, třeba i zjistíme, že na tom nejsme tak špatně nebo, že se nám ten náš zdravotní kříž nese trochu lépe, když jsme si s někým popovídali. Také všem předepisuji střídmost v jídle a pití - lákadel je kolem nás věru hodně, a ty kombinace! To je často další vánoční zázrak, že si naše tělo s tím vším dokáže poradit. A když už pěkně pojíme cukroví a salát, vklouzňeme do teplých bot a hurá ven, na procházku. Takový špacír to je věru moc dobrá věc, nejen pro tělesnou pohodu, ale také pro naši vyrovnanost psychickou. Vánoce lidem i po této stránce dávají dost zabrat, proto vzpomeňte na přátele a sejděte se s nimi, odpusťte těm, kteří vám možná kdysi ublížili, zajděte s vnuky na „vaše“ místa, a povídejte jim, co jste tady prožili. Společnou procházkou do lesa by rodiče, děti a vnuci mohli sdílet chvíle, na které v běžném roce nenajdou čas.

A když už z jakéhokoli důvodu nemůžete vyjít ven, vypněte na chvíli televizor, zapalte svíci a přečtěte si knihu nebo třeba hezký časopis, nebo si pusťte hudbu z rádia či cédéčka. Psychologové upozorňují, že neustálé sledování televizních pořadů prohlubuje sklony k depresi. Když už se bez tohoto stálého společníka našich domácností nedokážete obejít, vytipujte si jen několik pořadů denně a tu bedýnku zkrátka také nechejte oddechnout.

Můžete také například společně vyrobit adventní věnec nebo nazdobit stromeček. Přitom by pak mohli rodiče a prarodiče svým potomkům povyprávět, jaké to bylo na Vánoce u nich, když byli dětmi. A společnou prací na něčem, co je krásné a hřejivé, by se vzájemně objali a tak si i projevili lásku.

Prostě si těch letošních Vánoc užijte, a nezapomeňte, že lásku a přátele můžete najít kdekoli, budete-li jen chtít. Rád bych vám popřál honě zdraví a štěstí - aspoň tolik, kolik je ho nutné pro klid v duši. V letošním roce bych se s vámi, milí čtenáři, chtěl rozloučit citátem humanisty, filosofa a spisovatele Antoina de Saint-Exupéry: „*Vše, co je v člověku krásné, je očima neviditelné.*“

MUDr. Hugo Příbyl, PhD.

Zpravodaj SeniorTip vychází za podpory těchto institucí:

Město Ostrava

Statutární město Ostrava
Městský obvod

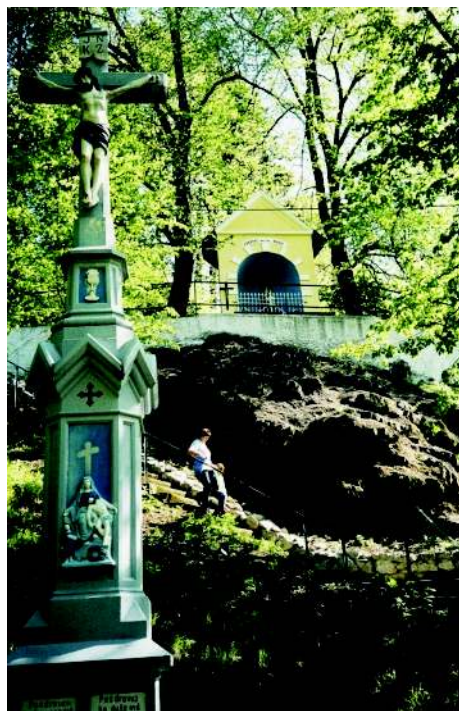
Výprava za mořským dnem

Kojetín je jedním z místních částí Nového Jičína. První písemná zmínka o místní části je z roku 1497, kdy v této době náležel panství starojičínskému. V roce 1905 zde byla vybudována samostatná škola. Místní částí Nového Jičína se obec stala dne 1. září 1974. Nedaleko Kojetína byly nalezeny keltské historické předměty, které jsou důkazem přítomnosti Keltů.

Přírodní zajímavosti lze objevit i v místech, kde bychom to nečekali. Za mořským dnem se můžeme vypravit Podbeskydskou pahorkatinou do malých obcí Straník a Kojetín, které, ač jsou součástí města Nový Jičín leží stranou rušných komunikací.

Úzká asfaltová cesta při výjezdu z obce Straník nečekaně otevře ukázkou podmořské sopečné činnosti z období spodní křídly (před 135 - 65 mil. let). Skalka, která se v podobě polštářové lávy vypíná ve strmém úbočí, dokládá sopečnou činnost pod hladinou moří: láva, tekoucí po strmých podmořských svazích se roztrhá, její části se hromadí na úpatí, při čemž bochníkové tvary jsou tmelené mladší lávou. Okraje bloků se hráškovitě rozpadají. Tato ukáзка zajímavého geologického jevu je na ploše 0,23 ha chráněna od roku 1997 jako přírodní památka.

Na úpatí části Skalky byla v roce 1892 vybudována mohutná Mariánská kaple. Při stavbě dvouramenného přístupového schodiště ke kapli byla část bloků Skalky odsekána. U cesty před Skalkou pak byl v roce 1902 postaven mohutný a malebný kamenný kříž.

V hluboce zařezaném korytě stranického potoka, který protéká dnem sevřeného údolí, lze pozorovat v odkryté stěně zvrstvené tufy až tufity těšínského komplexu. V nedalekém opuštěném lomu nad stranickým potokem je ve spodní části lomové stěny olivnický diabas, který vznikl jako podmořský příkrov. V lomu se až do 50. let 20. století těžil stavební kámen, používaný na úpravu cest. Nepoužívaný lom se proměnil ve smetiště. Po vyčištění zaplnila prohlubeň voda a dnes toto jezírko umožňuje rozmnožování některých druhů obojživelníků.

Pikritové mandlovce, jako důsledek podmořské sopečné činnosti v období spodní křídly, lze spatřit také v zářezu silnice nedaleké malé obce Kojetín v nadmořské výšce 490 m. Na stěnách odkryvu se vyvíjí přirozené skalní rostlinné společenstvo. Pro svou mimořádnou geologickou hodnotu byly i tyto stěny o ploše 0,035 ha vyhlášeny v roce 1997 za přírodní památku.

I samotná obec Kojetín stojí za zmínku. Vznikla v první polovině 13. stol., první písemná zpráva pochází z roku 1479. Je nejvýše položeným sídlem v Podbeskydích. Od roku 1974 je součástí Nového Jičína. Nachází se 3 km na východ od Starého Jičína a je položena v sedle mezi kopci svincem a hůrou. V blízkosti obce se nachází archeologické naleziště Požaha. Objevené pravěké hradiště na rozloze asi jednoho hektaru je považováno za nejdůležitější dosud známé naleziště tzv. "Půchovské kultury" na území Moravy. Kromě ručně vyráběné keramiky zde byl nalezen soubor pětadvaceti železných a bronzových spon z doby Haštalské (120 l. př. n. l.). Nálezy železné strusky svědčí o výrobě železa.

Možná nevíte, že touto málo známou, ale velmi zajímavou krajinou vede "Naučná vlastivědná stezka Františka Palackého". Výchozím bodem naučné stezky je město Nový Jičín. Stezka prochází nejzajímavějšími úseky Podbeskydské pahorkatiny až k pramenům Zrzávky u Hostašovic. V nedalekých Hodslavicích je rodný dům Františka Palackého, proměněný na muzeum. Asi 10 km dlouhou trasu provází jednadvacet informačních tabulí se zajímavým a zasvěceným výkladem přírodních zajímavostí dané lokality.

Text a foto: Richard Sobotka

◀ **Mariánská kaple ve svahu Skalky z roku 1892**

Dřevěnka jako malovaná

Kde se nachází? Tato zbrusu nově zbudovaná chalupa vonící dřevem je na místě lety zchátralého Fojtství, nedaleko vlakového nádraží - v centru půvabné obce Mosty u Jablunkova. Byla svědkem starých časů, kdy "goroli" byli opravdu horalé a jejich obživou bylo pastevectví i práce v lesích slezských Beskyd. Ta původní chalupa stála na tomto místě od roku 1790 a žila v ní rodina fojtů Szotkowskich. Dlouho zde pak přebývali jejich potomci. Ti poslední až do roku 1960.

O čtyři roky později, spadl na tuto kdysi nejpěknější dřevěnku v obci strom a dílo zkázy pokračovalo. Poslední svědek „gorolských“ časů se ztrácel před očima. Až zajedete do Mostů vy, třeba vlakem z Ostravy-Svinova přes Český Těšín, nejen, že si uděláte krásný výlet do tohoto koutu Beskyd, ale najdete dřevěnku v původní kráse a lesku. Dvě stě let stará chalupa se pod rukama řemeslníků i architektů, a také tesařských mistrů z polského Zakopaného - tatranských horalů, vyloupila do původní krásy. Na bývalém Fojtství najdete vznikající turistické informační centrum, seznámíte se s „gorolskými“ řemesly a jistě ochutnáte nějakou zdejší specialitku. Můžete si prohlédnout staré fotografie, které mapují zdejší okolí.

Mosty u Jablunkova nabízejí v zimě i v létě celou řadu aktivit, a to nejen výstupy na hory. Však uvidíte a možná vyzkoušíte třeba horskou dráhu, nebo zajedete do zbrusu nového stylového hotelu, také z větší části ze dřeva a nebo se přece jen vydáte na vrch Skalka nebo horu Gírová.

Dříve než se vydáte od dřevěnky "Na Fojtství" kamkoliv, rozhodně nesmíte zapomenout navštívit výbornou cukrárníčku u Tádka, kde sám majitel se svou dcerou, kdysi cukrářkou Tatranského hotelu, pečou tak vynikající zákusky, že budete ochotni i nějaké to deko přibrat. I tahle cukrárníčka je téměř v centru obce, nedaleko zdejšího kostela. Tak šťastnou cestu...

(haK)

Příroda vypadá jinak i nebe a také člověk

Předvánoční setkání s básničkou Lydií Romanskou

Lydie Romanská - spisovatelka, předsedkyně ostravské pobočky Obce spisovatelů, narozena v Polance n/O, žije v Ostravě - Svinově, vydala dvanáct sbírek veršů. Poslední, nazvaná "Svlékání z růže", vyšla letos v září. Je také autorkou prózy "Ticho pro klarinet- Příběhy poznamenané Ostravou", která byla oceněna v soutěži Ostrava - město v pohybu v roce 2006. V současnosti je ředitelkou Základní umělecké školy Ostravě - Svinově.

Blíží se Vánoce, doba, v níž prožíváme něco výjimečně krásného. Vánoce, které tolik opěvujeme a také někdy slabošsky zatracujeme, když nás tlačí shon příprav na Štědrý den. Většinu z nás ale magicky přitahují. Patří k nim i rekapitulace zážitků v pokoji, kde voní jehličí. O vzpomínání jsem poprosila ostravskou básničku Lydií Romanskou. Co ji napadne, až si zapálí štědrovečerní svíci, koho bude vidět za zavřenými očima?

„Ty, kteří s námi už nejsou. Zastupují je u štědrovečerní večeře jejich fotografie. Mému muži prostřu talíř se svíčkou. Ale budu vzpomínat na chvíle, kdy jsme byli pohromadě, kdy nám spolu bylo krásně. Nedávno jsme si s kolegyněmi ve škole povídaly o tom, co k Vánocům připravují; u mne to budou jablčné placky. Ty můj manžel miloval. Jeho maminka, paní řídící Lidmilová, uměla péct vynikající cukroví. On to po mně nechtěl, přesto, když jsem vzala na sebe v prosinci zástěru, zjhl. Jakmile jsem rozválela těsto, našel mi ten správně velký kastrůlek, kterým jsem je vykrajovala. Pak jsem kruhy pokrývala nastrouhanými jablky a on mi na ně sypal skořici. A u toho vždycky říkal, jak mi to sluší a díval se hodně milostně a já jsem bývala šťastná. Když jsme placky jedli, byl v sedmém nebi, chutnaly mu a žádné další cukroví k Vánocům nechtěl.“

Takže málem se zrodil krásný zvyk, který by leckterá žena záviděla...Vím ale, že umíš dělat další dobroty, třeba perníčky...

„Ano, nakonec i ty perníčky vždycky musely být. I přesto, že byly spíše pro dekoraci. Těsto jsem zadělávala už na kraji listopadu, i moje kamarádky, pak jsme je upekly a někdy kolem Mikuláše jsme se sešly - bývalo nás tak šest, sedm a zdobily jsme. Dírkou v růžku mikrotenového sáčku jsme protlačovaly ušlehaný bílek. Každá zdobila podle svého - perníčky jako prasátka, kapry, stromčky, komety, betlémy... Patřila k nám i malířka Jana Pivovarská, vzácná žena, ta už bohužel není mezi námi a další odešly za ní. Chybí i romantické oči mého muže. Uměl obdivovat naše zručné ruce, které vytvářely z polevy pomíjivou, ale originální, jemnou krásu.“

Určitě si vzpomeneš na "přímo" štědrovečerní příhodu.

„Tuhle si připomínám moc ráda: synovec, tehdy asi šestiletý, dělal velká ramena, tvrdil, že Ježíšek není, že dárky nadělujeme my, že si pokoj se stromečkem prohlédne, zapečetí, a pak se uvidí, jak to bude s dárky. To také udělal. Ale před večeří poněkud znejistěl a dokonce říkal, že by se měly ty dveře přece jenom rozlepit a odemknout.“

Ale my jsme nesouhlasili. S těžkým srdcem je pak otvíral. Ale jak žasl, když stromeček zářil a pod ním stálo nové kolo a sáně, dárky, které si přál. Vrtalo mu to hlavou dlouhé roky... To já jsem se tenkrát schovala ve skříní, prostě jsem se tam nechala zavřít a poté oknem odešla pro dárky a nadělila. U večeře jsem pak seděla, jako by se nechumelilo. Stálo to trochu námahy, ale mělo to smysl. Myslím, že na Ježíška toho večera bezpečně uvěřil.“

Ještě něco zvláštního?

„Zvláštního? Snad cikánka... Stará, sehnutá, v kabátě až na zem tlačila před sebou kočárek, vozila v něm, co jí kdo dal, co kde našla. Zнала nás, občas jsem se s ní během roku zastavila. O Štědrém večeru přicházela k brance a zpívala prosté cikánské koledy. Krásným, starým, krákoravým hlasem. Vyšli jsme na dvůr, odemkli vrátka a poslouchali. Mělo to veliké kouzlo. Někdy jí maminka dala likér a výslužku, když přišla dřív, dostala v kuchyni večeři. Ale neměla stání, musela se svým kočárkem dál, musela na koledu.“

K Vánocům patří hudba, kterou autoři složili právě kvůli nim a také ve svinovském kostele bývají krásné vánoční koncerty, pod nimiž jsi „podepsaná“...

„Poprvé jsme tady s mým mužem uspořádali vánoční koncert v roce 1988. Bylo to pro nás a pro všechny nové - předtím se moc o Ježíšku zpívat nemohlo. Pracovali jsme tehdy s Dětským pěveckým sborem Svinov, dnešním Cantabem, a s Ženským pěveckým sborem Svinov; nevadilo, že jsme místo úklidu a shánění dáreků chodili do zkoušek.“

Dobroslav zkomponoval vánoční muziku a spolu jsme ji se zpěváky nastudovali. Tak tomu bylo po všechny další roky. K našim sborům jsme si vždy pozvali i hosty: tu děti z Českých Budějovic, jindy lidové zpěvačky z Čavisova nebo školáky ze slovenské Detvy. Stejně tomu bude, s jistými změnami, i letos. S hostem ještě jednáme, ale v každém případě budou zpívat ženy i Cantabo a ještě Zvonoklíček, nejmenší děti svinovských škol. Koncert nyní kombinujeme s vystoupením našeho folklorního souboru Opavička. Takže se bude nejen zpívat a koledovat, ale také tančit. Děti ve slezských krojích nakonec utvoří živý Betlém; to nejhezčí děvče představuje Marii a z chlapce uděláme Josefa. Přinesou Ježíška, zpěváci pokleknou, zapálí se svíčky, zhasne se, lidé spontánně povstanou a zazpívá se Narodil se Kristus Pán.

Kostel bývá přeplněný, slz dojetí hodně... Možná v tom někdo může spatřovat kýč, ale Betlém, to je rodina, do něho si lidé promítají touhu po kráse, po štěstí, po naději. Však se přijdi podívat 17. prosince, v 17.30 začínáme.“

Když dozní vánoční koncert, skončí nadílka a domov o Štědrém večeru ztichne, cítíš potřebu zachytit v básních neopakovatelnost právě prožitých okamžiků?

„Vánoční atmosféra na mě hodně působí, je bilanční a rodí nápady, ty dny jsou kvalitativně jiné než ostatní v roce. Je jiný vzduch, jiné světlo, příroda vypadá jinak i nebe a člověk se zalyká láskou, když není nablízku příjemce. Je to těžké, ale to všechno patří ke katarzi roku, k očistné vánoční atmosféře... snad ani nejde o to psát, jde o prožívání...“

Text a foto: Eva Kotarbová

Kulturní metropole Evropy

I ve čtvrtém čísle jsme nezapomněli na připomenutí zajímavých hlavních měst evropské kultury. Jak už jsme si řekli, myšlenka každoročního vyhlášení hlavních měst vznikla v roce 1985 a Evropský parlament hrál důležitou roli při výběru vhodných kandidátů. Hlavními městy pro rok 2008 se stali - Liverpool (Anglie) a Stavanger (Norsko).

Proč Liverpool ?

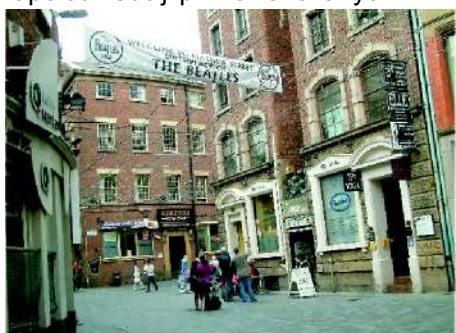
Liverpool - severoanglický přístav má okolo půl milionu obyvatel a proslavil se jako rodiště kapely "The Beatles" a domov známých fotbalových klubů Liverpool a Everton. Město má dnes multikulturní obyvatelstvo, hovoří se zde šedesáti jazyky.

Liverpool byl jedním z dvanácti britských měst, která bojovala o titul Evropského města kultury, a jedním ze šesti v užším výběru. Těmi dalšími byly Birmingham, Bristol, Cardiff, Newcastle -Gateshead a Oxford.

Liverpool se prezentoval jako „Svět v jednom městě“ (The World in One City) a to mu přineslo titul. Město bylo vybráno pro svoji nádhernou veřejnou architekturu, historické památky a bohatou uměleckou a kulturní historii. Může se pochlubit více muzei, galeriemi, a budovami zapsanými v seznamu britského kulturního dědictví než kterékoli jiné britské město kromě Londýna.

Město je také známé po celém světě jako rodiště Beatles. Liverpool inspiroval mnoho z jejich písní a najdete zde mnoho míst spojených se slavnou kapelou nebo jí přímo věnovaných.

V roce 2004 byl Liverpool zapsán na seznam Světového kulturního dědictví UNESCO pro svoji bohatou historii a historický význam jako obchodní přístav.

Mezi nejvýznamnější kulturní a architektonické památky Liverpoolu patří St Georges Hall, jedna z nejkrásnějších neoklasicistních staveb na světě, the Royal Liver Building, první britský mrakodrap, a liverpoolská katedrála, největší anglikánská katedrála v Evropě s nejvyšší gotickou klenbou na světě.

Objevíte tu ale i ukázky nejlepší moderní architektury v Evropě, jako je katedrála Liverpool Metropolitan Cathedral of Christ the King.

World Museum Liverpool je jedním z největších britských muzeí. Kombinace historických pokladů z celého světa a nejmodernějších interaktivních technologií skýtá nezapomenutelný zážitek. Jsou zde k vidění sbírky věnované amazonským deštým pralesům i vesmíru, a mnoho dalšího. V muzeu také sídlí městské planetárium, kde se denně konají „vesmírné show“. ▼

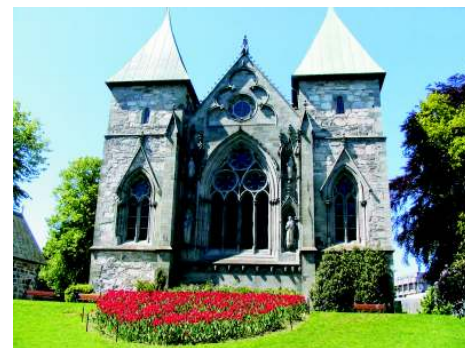
Centrum města je rájem pro milovníky nakupování, a od chvíle, kdy byl Liverpoolu udělen titul města kultury, prodělalo i nákladnou rekonstrukci v hodnotě mnoha milionů liber. Pokud se vám poštěstí toto město navštívit, určitě v něm bude co k vidění a třeba si koupíte v pěkných obchůdkách i nějaký liverpoolský suvenýr.

Proč Stavanger?

Stavanger - Norsko, země půlnocního slunce, fjordů, ledovců, vodopádů. Tato severská země je v mezinárodních anketách pravidelně hodnocena jako nejoblíbenější místo, kde trávit život. Stavanger je město, které mimořádně těží z rozvíjejícího se ropného průmyslu v Norsku, který Norům zajišťuje dobrou životní úroveň. Stavanger je také významným místem pro námořní dopravu, rybolov a dřevařský průmysl.

Ačkoliv Norsko není členem EU, stalo se jeho čtvrté největší město Stavanger, ležící v jihovýchodní části země, hlavním městem evropské kultury. Společně s Liverpoolem se tak dělí o status kulturního centra Evropy pro tento rok. Rok 2008 byl předkladatel projektu zvolen záměrně, mezi Velkou Británií a Norskem, Liverpoolem a Stavangerem existuje dlouhodobá tradice obchodních, kulturních aktivit a spolupráce.

Norové jsou si vědomi významu Stavangeru, který je otevřeným oknem do Evropy a má význačný kulturní, obchodní, průmyslový a multikulturní život. Jako jedno z prvních měst se podílelo na programu Cities of Asylum, podporujícím pronásledované a cenzurované spisovatele z různých zemí světa.

V regionu žije více než 150 různých národností. Jedním z důvodů, proč se město prosadilo jako hlavní město evropské kultury, byla určitě i jeho ambice zapojit do projektu obyvatele všech věkových skupin - mládež, děti i seniory. (bal)

Zatopené osudy

Určitě jste nepřešli seriál České televize, který se zrodil v Centru publicistiky a dokumentaristiky Televizního studia Ostrava. Připomeňme si, že kromě řady lidí, kteří se na realizaci celého pořadu podíleli, jsou autory projektu Marek Hýža, Ludvík Klega a Miroslav Kačor.

„Nápad vznikl někdy v roce 2002,“ vzpomíná autor cyklu Marek Hýža. Původně se autoři chtěli zaměřit jen na technické a architektonické zajímavosti hrází. „Čím víc jsme ale do tématu pronikali, tím víc se nám zdálo, že mnohem zajímavější bude ukázat divákům to, co už člověk nikdy neuvidí - původní stav krajiny, zatopené obce, města, školy, kostely, lidské osudy“ nastiňuje Marek Hýža.

O pořad jsem se poprvé dozvěděl začátkem letošních prázdnin od pana Pavla Dužího, syna hostinského Františka Dužího, který natočil film o Starých Hamrech před jejich zatopením. Jelikož se zabývám místopisem údolí Ostravice v Moravskoslezských Beskydech, zaujal mě především díl věnovaný vodnímu dílu Šance, které vzniklo zaplavením osad Řečice, Hutí pod Smrkem a původního centra Starých Hamer. Tento díl byl zařazen do vysílání 7. září 2008.

V souvislosti s dílem seriálu věnovaného Starým Hamrům jsem položila několik otázek dramaturgyni pořadu Lence Carbolové:

Co rozhodlo o zařazení Starých Hamer do seriálu?

"Autoři sesbírali o Starých Hamrech velmi hodnotný materiál, co se historie týče. Našli spoustu pamětníků, kteří byli ochotni zavzpomínat na dobu, kdy přehrada nestála, stejně jako na dobu její výstavby. Zjistili, že existuje spousta obrazového materiálu, který může povídání pamětníků doplnit, ať už jde o materiál filmový, tak o fotografie".

Kdy a kde se na Hamrech natáčelo?

"Natáčelo se poslední květnový týden 2008 na hrází samotné, kolem vodního díla, na Starých Hamrech, v Řečici, v Masarykově údolí, na Bílé... Prostě na místech s přehradou spjatých".

Co Vás na osudech Starých Hamer nejvíce zaujalo?

"Mne osobně právě dochovaný historický materiál, ukazující na život obce před stavbou přehrady".

Jak na Vás zapůsobily Staré Hamry ve srovnání s ostatními zatopenými obcemi?

"Ty obce se nedají navzájem srovnávat. Každá má svůj osud. Každá měla svou historii, která byla nečekaně ukončena a lidé museli začínat znovu. V některých si lidé dokázali vybojovat třeba přestěhování kostela ze zátopové oblasti do kopců, jak tomu bylo např. v Soběšovicích, jinde, jako např. na Hamrech, se pokusili zdokumentovat pro budoucí generace celý život obce".

Staré Hamry na dobové pohlednici ▼

Strmá voda

aneb víte, že přehrada Šance byla ztvárněna i v románu?

Mám ráda údolí Ostravice a především obec Staré Hamry, která je zčásti zatopena vodami přehradní nádrže Šance. Ráda potkávám vše zajímavé kolem této obce. Různé zajímavosti, lidi z Hamer i lidi okolo Hamer, kteří je z jakýchkoli pohnutek mají rádi stejně jako já. Když občas mívám pocit, že mě právě nic zajímavého o Hamrech nepotkalo, přijde okamžik, který mi ukáže, že je to jinak. Stejně tak tomu bylo s jednou knihou. Vůbec jsem netušila, že by někdo napsal román o „naší“ (Starohamerské) přehradě.

Nedávno jsem vedla rozhovor s panem Jaromírem Šlosarem, prozaikem a publicistou, o Beskydech a jeho vztahu k nim a ten se mi „jen tak mezi řečí“ zmínil: *"V souvislosti se Starými Hamry se mi vybavuje zajímavý román o stavbě přehrady - Strmá voda. Napsal ji, tuším Petr Kudela a bohužel upadla do zapomnění."*

Nejprve mě to zarazilo, protože jsem toho už o Starých Hamrech zjistila docela dost, ale pak mi to nedalo a začala jsem knihu hledat. První úspěch se dostavil, v jednom bazaru na internetu kdosi knihu nabízel a obratem mi ji zaslal. Zahlodala ve mne další pochybnost, zda kniha opravdu pojednává o naší přehradě. Prvotní zalistování knihou mě uklidnilo a ujistilo, že právě tuto knížku jsem měla jednou potkat.

Kníha Petra Kudely - Strmá voda byla vydaná v r. 1974 v nakl. Profil. Je literární prvotinou autora (nar. 1936 v Ostravě). Petr Kudela byl v letech 1961 - 1992 dramaturgem a režisérem Krátkého filmu Praha a v 90. letech 20. století přednášel na FAMU a na Univerzitě Palackého v Olomouci.

Děj románu zasadil autor do krajiny, která vybudováním přehradní nádrže zásadně změnila svou tvář. Osady Řečice a Hutě spolu s centrem obce Staré Hamry byly zatopeny vodou. Dnes kolem přehrady řada lidí jezdívá do hor a většina z nich si ani neuvědomuje, jak pronikavě se změnil život v údolí. V nádherném údolí jezdíval vlak až do Bílé, byla tu řada řemeslníků, obchodů, hotelů, mnoho chat k letním rekreacím. Dnes je tu všude zádumčivá vodní hladina a voda, která patří v rámci ČR k mimořádně kvalitním, proudí do tisíců domácností na Ostravsku. Časově je román zařazen do období budování tohoto monumentálního díla, sypaná hráz přehrady byla ve své době nejvyšší v republice. Autor velmi obrazně využívá skutečností a popisů, které velmi reálně zobrazují život údolí v období stavby přehrady. Cítíme atmosféru života, který měl z údolí zmizet, okamžiky, když se lidé loučili s domovy:

...že vyjdete na půdu, udeříte na trám a posloucháte, jak staletý krov zní jako harmonium. Že hladíte zdi. Že si odnese- te úštěpek omítky s kytičkovým vzorem. Že se ohlížíte, dokud neminete hrušku na kraji plotu, dokud nezajdete za roh. Že si někdy potom, kraj světa odtud, najednou zahryznete do zápěstí a stisknete víčka. Nemáte už domova."

Pak kdesi za půli románu potkáte poslední vlak:

"Poslední vlak je taková závazná zábava na všech přehradách, dřív než základ hráze nadobro přetrhne železniční trať. Je to chvíle, kdy už plán přestane být papírový, když už je podstatný kus práce udělaný."

Ostrá řeka dál „běží z hor po bílém a černém kamení“. Až v údolí zmírní svůj spěch a spočívá v přehradě, která ji dál pouští dle svého rozumu. Tak, aby už neublížovala lidem, aby jim nebrala a neničila majetek. Všechno přebolo, čas všechno zahojí. Údolí už není bolavé. Je nejkrásnější. I lásky se do něj navracejí. Bývají hluboké a opravdové, někdy možná zrádné. Jsou takové, jaká je voda a vodu dobře znám..."

Ať už knihu znáte nebo ne, nedejte nikdy na vodu dopustit. Voda je život. Voda sama ví, jak dál...

Stránku připravila Pavla Zemaníková

Z historie Městské dopravy v Ostravě

Město Moravská Ostrava a okolní obce byly koncem 19. století místem, kde vznikala jedna z největších průmyslových oblastí Evropy. Jak vzrůstal počet obyvatel, dolů, hutí a strojírenských závodů, začínala být otázka vhodného řešení dopravy zboží a osob v místním měřítku stále naléhavější.

Z historických záznamů víme, že ostravští zastupitelé odmítli (na rozdíl od jiných měst) v blízkosti centra města zřídit železniční nádraží na trati Severní dráhy Ferdinandovy z Vídně do Krakova, která vedla přes Ostravu. Zdůvodňovali to tím, že jiskry od lokomotiv by mohly zapálit domy, stodoly, úrodu apod. Proto bylo nádraží nakonec postaveno v Přívoze, poměrně daleko od centra města.

Z centra Moravské Ostravy se proto musela řešit doprava do Přívozu. Většina cestujících chodila pěšky. Do roku 1895 jezdilo z centra k pravidelným vlakům pět omnibusů, které patřily ostravským hotelům. Pro jízdu se však museli přihlásit nejméně čtyři cestující, aby omnibus vyjel. K dispozici byli také drožky, kterých bylo připraveno pro odvoz zájemců dvanáct.

V roce 1894 byla v úseku Přívoz - Moravská Ostrava - Vítkovice (důl Hlubina) zřízena parní dráha pro dopravu osob a zboží. O pět let později - 17.května 1899 se začalo jezdit z Moravské Ostravy do Mariánských Hor (tehdy ještě Čertové Lhotky). 1. května 1901 byla trať elektrifikována, ale pouze pro osobní dopravu. Nákladní doprava městem se prováděla nadále parními lokomotivami. Od 30. března 1907 se prodloužil úsek z Mariánských Hor přes Hulváky k nádraží do Svinova. Konečně od října 1907 byl zprovozněn úsek z Mariánských Hor do Vítkovic.

Loni tomu tedy bylo sto let od dokončení všech tras městské tramvajové dopravy. Společnost moravských místních drah spravovala v té době v Moravské Ostravě 17,3 km tratí. Na těchto tratích jezdilo 21 elektrických a 11 přípojných vozů.

Na historickém snímku je vidět, že nádraží a skladovací prostory místní dopravy v Moravské Ostravě byly proti tehdejšímu hostinci „U zeleného stromu“ (později hotel Palace). V pozadí je areál Dolu Karolina.

Mezi další zajímavosti patří, že se v roce 1913 začalo jezdit na trati z Vítkovic do Zábřehu - Pískové doly. V roce 1925 byla prodloužena trať do Vítkovic až k městským lázním.

V roce 1926 začala doprava na trati Svinov - Klimkovice. Tato trať byla zrušena v roce 1978. Po okupaci republiky německou armádou nastal problém, neboť nádraží ve Svinově bylo na území Sudet. Proto až do roku 1941 chodili cestující do Svinova přes most pěšky.

Během II.světové války v roce 1943 byla zprovozněna trať Svinov-Kyjovice. Vážným nebezpečím se v průběhu války stávalo bombardování. Největší nálet na Ostravu proběhl 29. srpna 1944 a těžce zasáhl zejména centrum města. Několik tramvají bylo vážně poškozeno nebo zničeno.

Po válce v roce 1947 byla nejdříve elektrifikována trať Svinov - Vřesina, o rok později Vřesina - Kyjovice. Velkým přínosem pro dojíždění pracovníků z Hlučína bylo v roce 1950 otevření tratě Petřkovice - Hlučín, která byla v provozu do roku 1982. Konečně v roce 1958 byl zahájen provoz na nové tramvajové trati z Ostravy do Poruby.

Na závěr pouze poznámka, že zastupitelé města uznali svou chybu při určování místa pro železniční stanici na hlavní trati a proto, když se jednalo při výstavbě dráhy do Frýdlantu pod O. kde bude umístěno nádraží (dnešní Ostrava střed), dělali vše pro to, aby bylo co nejbližší centra.

Vítězslav Hettenberger

Zdroj: „Dějiny Ostrava“ z roku 1967 a historické záznamy DPMO. Foto je z archivu Hornického muzea Petřkovice.

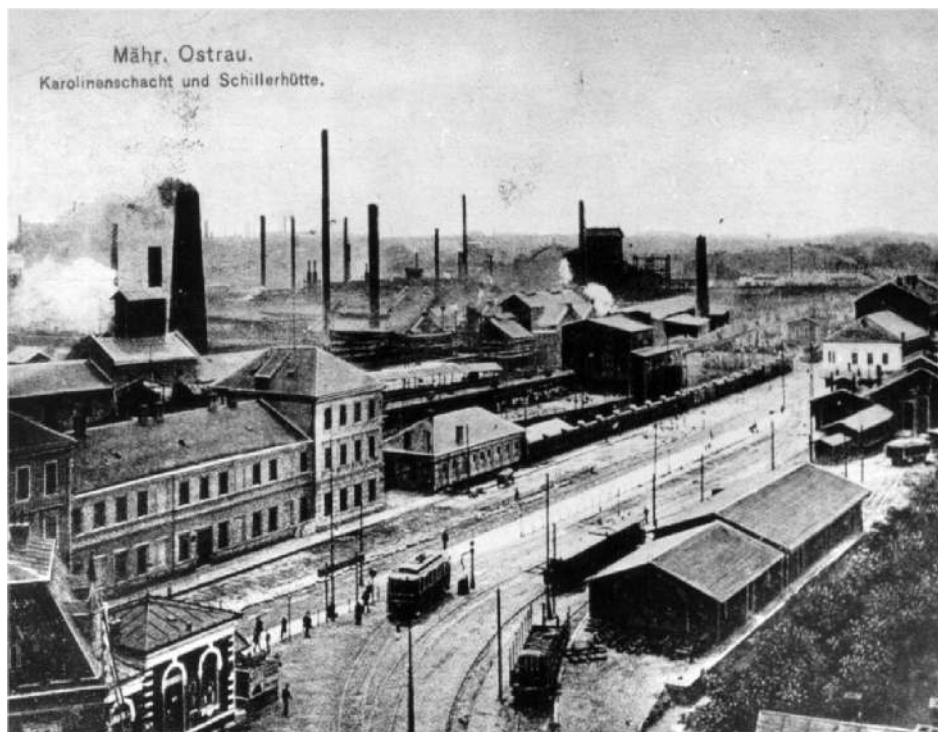
S historickými vozidly Dopravního podniku Ostrava a.s. se můžete setkat několikrát ročně při zvláštních vyhlídkových jízdách, které se těší veliké oblibě.

"Barborka" - V osobní dopravě sloužil vůz č.21 až do října 1964. Potom začala rekonstrukce na tramvaj ostravských dětí. I když se nejedná o typický historický vůz, je pro obyvatele Ostravy symbolem staré ostravské tramvaje.

Pro zvýšení rentability provozovaly některé dopravní společnosti po tramvajové síti také nákladní dopravu.

Čokoládové dobroty patří na vánoční stůl

Čokoláda, to je velká pochoutka, kterou milují většinou děti, ale i dospělí. Pamatuji si ještě dobu, kdy jsme s maminkou čokoládu doma vyráběly. Já jako malá holka jsem si dala židličku pod nohy, abych viděla, jak mamka šikovně nalévá čokoládovou hmotu do formiček. Pak jsme je nosily na mráz a následně vyklepávaly na prkénku.

Dnes je na pultech obchodů tolik dobrot, že se do takové práce snad nikomu nechce, i když musím přiznat, že ta domácí čokoláda chutnala výborně.

V Havířově v říjnu zahájili moc milou výstavu, a to ve výstavní síni Musaion, která patří Muzeu Těšínska. Nazývá se "Sladký život čokolády". Je plná roztodivných předmětů, které dávají nahlédnout do časů minulých, ale i těch současných.

Na výstavě, která potrvá až do 31. ledna se můžete dozvědět, že první čokoládu uvařili z kakaových bobů Mayové. Byla jen z drčených a vysušených kakaových bobů s přídavky vody a vanilky. Aztékům zase chutnala čokoláda s chutí exotického ovoce nebo s medem. V roce 1502 se s kakaovým nápojem setkal i Kryštof Kolumbus a do Evropy přivezl několik kakaových bobů. Teprve až v 16. století, až poté co se do kakaové hmoty dostal cukr, vznikl chutný nápoj, který si získával oblibu hlavně ve šlechtických sídlech. A protože lidé jsou už od dávných dob mlsní, přišli na to, že je dobré kakaový prášek spojit s tukem nebo kakaovým máslem a cukrem. Takže vznikla hmota, kterou je ona výborná pochutina - čokoláda. O tom se dozvíte mnohem více právě na této výstavě v Havířově-Městě na Dělnické ulici, v příjemné výstavní síni MUSAION.

(haK)

Festival Souznění:

18. - 21.12.2008 v Ostravě a Kozlovicích

Součástí festivalu jsou mimo jiné i výstava vánočních pohlednic ve Střední zdravotnické škole v Ostravě, výstava Betlémů v Kozlovicích a další. Souznění ve fotografii: Výstava fotografií F. Řezníčka, W. Ullmanna a P. Zuchnického - DK města Ostravy. Koncerty festivalu přenáší i Český rozhlas

Čtvrtek 18.12. Ostrava

18:00 - obchůzky s koledou v exteriérech i vybraných klubech po Stodolní ulici v Ostravě

20:00 koncert sváteční hudby - Klub Templ

Pátek 19.12. Ostrava

Už popáté zazní duchovní hudba a poetické slovo.

V 19:00 - koncert duchovní hudby v Chrámu Panny Marie Královny v Ostravě - Mariánských Horách (100. výročí kostela). Adventní hudba a duchovní zpěvy

Sobota 20.12. Beskydy - Kozlovic; obec o níž je známo, že ctí a rozvíjí lidové tradice.

8:00 - Vánoční jarmark s lidovými řemesly - centrum obce

9:00 - Obchůzky s koledou a volná vystoupení

11:30 - Slavnostní otevření pivovaru

15:00 - Koncert duchovní hudby v kostele sv. Michaela a sv. Barbory

18:30 - Adventně - vánoční pořad.

Neděle 21.12. Ostrava

10:30 - Mše svatá - kostel sv. Václava v centru Ostravy.

16:30 - Setkání s lidovými tvůrci a uměleckými řemesly - Dům kultury města Ostravy. Předvádění, prodej.

18:00 - Galakonzert Souznění v divadelním sále Domu kultury Města Ostravy.

Cimbálová muzika Technik slaví 50 let!

Cimbálová muzika Technik (původně Cimbálová muzika Vysoké školy báňské v Ostravě) vznikla v roce 1958. Ve své práci navázala na činnost stejnojmenné muziky při VŠB. Uměleckým vedoucím a cimbalistou je od počátku Jan Rokyta, do historie muziky se významně zapsali primáši Zdeněk Mráz, Miroslav Hlosta, Jiří Crha, Jiří Machač a pěvečtí sólisté Naďa Urbášková, Jarmila Šuláková a Josef Laža. Muzika zejména pro rozhlasové účely vystupuje v obsazení dva až tři střídající se primáši, dvoje druhé housle, dvě violy, violoncello, cimbál, kontrabas, klarinet B, příležitostně také flétny, hoboje, fagot aj.. Zřizovatelem muziky byla do r. 1963 Vysoká škola báňská v Ostravě, poté Nová huť Klementa Gottwalda (1963-1964), Závodní klub ROH dolu Hlubina (1964-1972; v těchto letech spolupracoval Technik se souborem Hlubina jako jeho samostatná hudební složka), od r. 1973 působí muzika v ostravském rozhlase, a stala se tak kmenovým tělesem pro potřeby vysílání (nahrála přes 600 snímků). Repertoár kapely vychází především z folklorního odkazu Valašska, příležitostně se zabývá i hudbou jiných etnik (slovenského, maďarského a rumunského), jeho specifickým rysem je však široký dramaturgický a i žánrový záběr.

Za dobu své existence účinkovala muzika na desítkách domácích i zahraničních festivalů a získala řadu ocenění. Svým širokým stylovým rozpětím, především však technicky i výrazově profesionálním hudebním projevem se stala muzika Technik vzorem pro řadu hudebních těles a

významně zasáhla do způsobu interpretace folklorního materiálu na Moravě a ve Slezsku.

S muzikou Technik je neodmyslitelně spojeno jméno Jana Rokyty, který letos na jaře oslavil významné životní jubileum.

Cimbálová muzika Technik z Ostravy při příležitosti 50. výročí svého založení vydala album "Cesty a návraty" a 29. listopadu uspořádala v Domě kultury Města Ostravy slavnostní koncert. Jejimi hosty byli např. Jarmila Šuláková, Josef Laža, Eva Dřízgová-Jirušová, Ludvík Vaculík a další...

Galerie G - Ostrava

V Galerii G v Charitním středisku Gabriel – komunitní centrum pro seniory na Čujkovově ulici v Ostravě-Zábřehu je výstava obrazů Josefa Odrásky nazvaná

MY 2008

Výstavu si mohou zájemci prohlédnout do konce ledna příštího roku. Galerie je pro veřejnost otevřena v pracovní dny od 8 do 18 hodin.

Výstavní síň

Skolská 26, Ostrava

Výstavní síň zahájila svou činnost v roce 1993. Dramaturgie uvádí výrazné a nezpochybnitelné umělecké osobnosti, které vytvářejí a naplňují pojem soudobé české výtvarné scény.

Aktuální výstava: **do 31. 12. 2008**

MARIUS KOTRBA - Sochař s výrazným rukopisem (např. socha v ostravském Husově sadu), docent fakulty umění Ostravské univerzity. Prezentace malířské produkce a plastik.

Výstavní síň je otevřena:

Pondělí - Pátek od 10 - 17 hod.

Hranice: Výstavní síň Synagoga

IVANA KUBOVÁ - GRAFIKA

Grafická tvorba Ivany Kubové je ovlivněna pop-artem. Na výstavě je zastoupena právě tato forma geometrické abstrakce, především v technice linorytu.

Výstava je přístupna do 11. ledna 2009

Vstupné: 20,- Kč (expozece a výstavy)

Zlevněné vstupné: 10,- Kč (děti 6-15 let, studenti a důchodci)

Příbor: Galerie v radnici

"POODŘÍ OČIMA RUDOLFA JARNOTA"

Výstava je v galerii Městského úřadu v Příboře a potrvá do 31. prosince 2008.

Otevřeno:

Po, St: 8:00 - 11:00 ; 12:00 - 17:00

Út, Čt, Pá: 8:00 - 11:00 ; 11:30 - 14:00

Městské muzeum Krnov

Zacpalova 1

Oživená tradice slezského čepce

Výstava slezských čepců - nejzdobnější části ženského lidového kroje - z oblasti Krnovska, Opavska a Bílovecku ze sbírek městského muzea v Krnově, ukázka tradičního poloza-pomenutého lidového umění.

PROVOZNÍ DOBA:

Pondělí: Zavřeno

Úterý - Neděle 9 - 17 hod.

Vstupné:

Dospělí 15 Kč

Děti, studenti 10 Kč

Orlová - minulost i současnost

Tradice muzejnictví v Orlové se odvíjí od roku 1894, kdy zde byla uspořádána Krajinská výstava.

Muzeum v Orlové bylo založeno v roce 1910 a často měnilo své zřizovatele. Během druhé světové války byly sbírkové předměty odvezeny do Městského muzea v Ostravě a muzejní tradice byly obnoveny až v roce 1998, kdy zde Muzeum Těšínska zřídilo svou další pobočku. Stálá expozece je věnována dějinám města, které bylo proslaveným střediskem obchodu a podnikání s různou úrovní služeb, spolkové činnosti až do současnosti v souvislosti s historií města Orlové. Přibližuje také hornictví, se kterým je město nerozlučně spjato a které přineslo do života lidí obrovské změny. Vedle stálé expozece jsou zde pořádány tématické výstavy.

Otevřeno:

út-pá 9-12:30 h a 13:00-17:00 h

so 9:00-13:00 h ne 13:00-17:00 h

Orlová: Výstavní síň Muzea Těšínska, DDM, Masarykova třída 958, Orlová-Lutyň

Frenštát pod Radhoštěm:

Městská knihovna

Výstava fotografií Jana Novotného Jak jde život ve Frenštátě.

Výstava trvá do 31. 12. 2008

Štramberk:

Muzeum Zdeňka Buriana

Štramberské vánoce - Výstava betlémů a výtvarných prací dětí štramberských škol. Předvádění lidových řemesel - paličkování a předení na kolovratu.

Knihovna Petra bezruče v Opavě navazuje na tradice Matice opavské

V úvodu rozhovoru prosím malé *Curriculum Vitae*.

Mgr. Zuzana Bornová, absolventka Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, obor Knihovnictví a vědecké informace, od roku 1991 ředitelka Knihovny Petra Bezruče v Opavě.

Co zajímavého, co se nedočteme v žádném sborníku a co byste nám řekla o knihovně?

"Naše knihovna navazuje na tradice Matice opavské, její základ vlastně vznikl díky nadšení slezských buditelů. My se snažíme navázat a zachovávat toto kulturní dědictví, ale samozřejmě se snažíme naši činnost přizpůsobit i moderním technologiím, aby se naše práce zefektivnila a služby se zatraktivnily. V rámci výkonu regionálních služeb se metodicky staráme o část okresu Opava, kde kromě pravidelného zásobování malých knihoven výměnnými soubory knih máme na starosti i automatizaci knihoven. Pozornost věnujeme i práci s hendikepovanými uživateli. V příštím roce oslavíme 10 let zvukové knihovny a k tomuto výročí připravujeme speciální seminář a společenské setkání s našimi uživateli."

Jaká je návštěvnost knihovny a kolik zaměstnanců se stará o návštěvníky? Jaké jsou vaše pobočky a jak jsou výpůjčky v obcích organizovány?

"V návštěvnosti, si knihovna vede velmi dobře, drží se na předních místech pomyslného žebříčku v kraji. Moc nám prospělo založení univerzity, protože naše knihovna je zejména pro humanitní

obory nepostradatelná. Knihovna má 45 zaměstnanců. Kromě hlavní budovy má další tři městské pobočky s celotýdenním provozem a pět knihoven v městských částech Opavy, které jsou otevřeny jeden den v týdnu."

Jaká je vaše nabídka, jak doplňujete fond a kdo dělá výběr nových položek? O jaké tituly je největší zájem?

"Nabídku profilujeme podle požadavků a podle věkového složení našich uživatelů. Fond dospělého odd. je doplňován především tituly z oblasti naučné literatury neboť hodně uživatelů jsou studenti univerzity a středních škol. Dalším hlediskem pro doplňování je sledování dokumentů, které nemáme ve svých fondech, a které čtenářům zprostředkováváme prostřednictvím sítě MVS. Pokud se požadavky opakují, snažíme se dokument zakoupit. Při nákupu využíváme i možnosti nabídky dealerů knižních velkoobchodů, kteří k nám zajišťují. Každé oddělení i pobočka má možnost se aktivně podílet na nákupu knih svými požadavky, sledujeme Nové knihy, recenze v tisku apod., často vycházíme i z upozornění a doporučení čtenářů. Snažíme se nakoupit co nejširší škálu titulů, abychom maximálně obsáhli zajímavé tituly na knižním trhu. Zájem o určité knihy je vyvolán i zájmem médií o určitého spisovatele nebo kauzu, mnohdy větší půjčovatelností napomůže i zdařilá filmová adaptace. V oblasti beletrie si čtenářský zájem udržují osvědčení autoři - Steelová, Plaidy, Robertsová, Higgins-Clarková, Dick Francis, z českých Michal Viewegh, Tereza Boučková, Irena Obermannová a další. Čtenářskému zájmu se těší i rodinná saga Dynastie Morlandů, která už má 30 svazků, ovšem to je výzva pro opravdu zapálené čtenáře."

Z naučné literatury se půjčuje v podstatě všechno, záleží na vkusu a zájmu uživatele, tradičně jsou žádané příručky k bytovému designu, úpravy zahrad, kuchařky a cestopisné průvodce. S družební knihovnou v Ratiboři (Polsko) si každoročně vyměňujeme knihy v originále. Díky této výměně máme slušnou sbírku průvodců po pamětihodnostech a národních parcích Polska, tedy unikátní publikace, které jen velmi těžko vyjdou v češtině. Je o ně velký zájem, protože se naši občané začínají velmi živě zajímat i o sousední zemi jako atraktivní turistickou destinaci."

Jaké zajímavé akce pro veřejnost organizujete, na které byste chtěla pozvat?

"Snažíme se, aby každý měsíc v knihovně byla nějaká zajímavá akce - výtvarná dílna, setkání klubu seniorů nebo klubu maminek. Dětské oddělení spolupracuje se Zvláštní a pomocnou školou, pro jejíž žáky připravujeme speciální besedy a soutěže. Z akcí pro veřejnost bych ráda zmínila setkání se spisovatelkou Zuzanou Pospíšilovou, spisovatelem a cestovatelem Jiřím Márou. V listopadu to byl Polský den - setkání s polskými knihovnicemi a bohemisty z Ratiboře, setkání s polskou spisovatelkou Beatou Ostrowskou, pro klub seniorů beseda s Karlou Klusoňovou, opavskou krajkářkou, pro děti Veselé malování s Adolfem Dudkem a pro knihovníky přednáška Dr. Knapíkové na téma Knihovnický program Matice opavské. Samozřejmě už připravujeme akce na rok 2009, z těch větších bych zmínila výstavu a cyklus besed s ilustrátorkou a spisovatelkou Lucií Seifertovou, která bude koncem dubna v Opavě vystavovat své obří lepoporelo Dějiny udatného českého národa."

Ztrácejí se knihy a jak to řešíte? Jaké jsou sankce za zpožděnou výpůjčku? Upomínky, vrácenky, předupomínky apod. Řešili jste nějaké vážnější konflikty?

"Knihy se našťastí neztrácejí v tak vysoké míře, aby nás to muselo znepokojovat. Více nás trápí, že se někteří uživatelé chovají k půjčeným knihám macešsky, vracejí je často ušpiněné, potřhané nebo okousané od domácích mazlíčků. Také časopisy jsou velmi rychle zničeny."

Samozřejmě, jako každá knihovna i my si účtujeme symbolické poplatky za opožděné vrácení dokumentů - velmi neoblíbené upomínky. Pokud se stane, že čtenář dlouho otálí s navrácením knih i přes naše upomínky, předáváme tyto čtenáře na přestupkové řízení na magistrát. Tento proces se čtenářům výrazně prodraží, protože kromě sankční pokuty u nás v knihovně, musí zaplatit i celkem vysoký správní poplatek. Pro čtenáře, kteří nám poskytli své e-mailové kontakty nebo čísla mobilních telefonů, máme zavedený tzv. systém předupomínek. Čtenář je vyzooměn 3 dny před koncem půjčovní doby k navrácení knih. Tuto službu hodnotí uživatelé jako vstřícný krok knihovny. Jde nám zejména o to, aby se zvýšil obrát knihovního fondu mezi uživateli, protože není ve finančních možnostech knihovny pořizovat větší počet duplikátů. Je tedy na každém čtenáři, pro jaký způsob se rozhodne. Vážnější konflikt se čtenáři jsme zatím nemuseli řešit."

Jaký je poplatek za členství?

"Obecně lze říci, že registrační poplatek ve městě Opavě je pro dospělého čtenáře 100 Kč na 365 dní, děti platí polovic, důchodci od 70 let mají registraci zdarma. Samozřejmě jsou ještě další výjimky z poplatků, ale těmi nechci zdržovat. Zvláštní registrace je v oddělení mediátéky. Naši uživatelé mohou navštěvovat jakékoliv další oddělení nebo pobočku, kde se již další poplatek nevybírá."

Je možné si knihy rezervovat?

"Knihy si čtenáři mohou rezervovat buď osobně na půjčovně nebo rezervovat přímo e-mailem přes naše webové stránky. Tato služba je sice zpoplatněna, ale je často využívána."

Jak je to s internetem pro veřejnost?

"Na každém pracovišti knihovny je přístup na internet. Na hlavní budově je specializovaná internetová studovna se školeným personálem. Je určena všem zájemcům o Internet, práci s počítačem nebo práci s výukovými CD ROMy. Jedná se o veřejně přístupné pracoviště, které je otevřeno 40 hodin týdně. Ve středy, kdy je knihovna uzavřena, je tato studovna využívána k doškolování zaměstnanců knihovny, dobrovolných a profesionálních knihovníků okresu Opava nebo slouží k informační výchově studentů a žáků opavských škol i školských zařízení z nedalekých obcí. Toto pracoviště si také pronajímají organizace a úřady (např. úřad práce) pro svou školící činnost. Návštěva studovny není vázána na registraci v knihovně, je tedy navštěvována i uživateli, kteří do knihovny běžně nechodí.

V roce 2007 byla studovna vybavena novou technikou a rozšířena kapacita na 16 počítačových míst. Bylo zakoupeno počítačové vybavení pro internetovou studovnu z prostředků Ministerstva kultury ČR. Modernizace studovny spočívala ve dvou krocích: stavební úpravy, nová kabeláž a vybavení studovny nábytkem hradila knihovna ze svých prostředků. Poté následovalo vybavení studovny technikou, kde byly využity prostředky grantu. Bylo třeba změnit rozmístění pracovních stanic, zaručit uživatelům větší komfort na soukromí a umožnit vozíčkářům lepší přístup ke stolům s výpočetní technikou."

Elektronické služby knihovny

"Knihovna a její uživatelé mají zajištěn přístup k různým elektronickým zdrojům a databázím. Mnohé jsou volně a jednoduše přístupné. V **on-line katalozích** velkých českých odborných a vědeckých knihoven a v databázi České národní bibliografie mohou uživatelé KPBO zdarma vyhledávat ve studovně v hlavní budově.

Naše knihovna elektronické zdroje informací také vytváří. Jedním z nich je regionální databáze osobností Opavska, která obsahuje 271 záznamů. Zahrnuje osoby, které se na Opavsku narodily, zemřely, nebo zde působily nebo jsou s Opavskem významně spjaty. Analytické zpracování dokumentů zahrnuje také oblast vytváření souběžné výběrové regionální bibliografie Opavska. Denně se zpracovávají záznamy článků z regionálních novin a časopisů a případně i z dalších seriálů."

V letošním roce jsme také představili projekt Opavské Slezsko v boji proti fašismu 1938-1945.

"Do digitální podoby byl převeden archiv Svazu bojovníků za svobodu. V průběhu 2. světové války probíhal v našem kraji protifašistický odboj. Operovaly zde dvě odbojové skupiny OKO a Obrana Slezska. Archiv tvoří autentické přepisy vzpomínek samotných odbojářů nebo vzpomínek rodinných příslušníků. V první fázi jsou na webu vystaveny materiály a osobnostech odboje. Jedná se o unikátní materiály a fotografie, z nichž řada dosud nebyla uveřejněna."

Můžete říct pár slov k projektu Knižní obálka.

"Projekt Knižní obálka je dalším vylepšením našich katalogizačních záznamů. Od října 2007 je většina záznamů nových knih doplněna náhledem knižní obálky a anotací, popřípadě odkazem na externí zdroj, např. webové stránky autora apod. Neméně důležitou součástí informací o dokumentu je anotace, která pomáhá uživatelům při rozhodování, zda si chtějí publikaci přečíst. Od letošního podzimu máme některé dokumenty propojené i s ukázkami plných textů, recenzemi apod. na Google Book Search."

S ředitelkou knihovny Petra Bezruře v Opavě si povídala Ludmila Holubová

Knih mého mládí a srdce

Několik výročí se sešlo letos nad tou mnou už od útlého dětství tolik opečovávanou knihou a kterou četlo mnoho minulých generací na celém světě. Její italský autor Edmondo de Amicis zemřel již před sto lety v roce 1908. První svou knihu Vojenské črty vydal v roce 1868 krátce poté, co opustil jako nadporučík po určitém zklamání italskou armádu. Ale za několik let se dočkal velkých úspěchů s knihou Srdce (v podtitulu Kniha pro hochy), která

překonala mnoho vydání doma a překladů ve všech světových jazycích. Všechny jeho další knihy zůstaly v hlubokém stínu této jedinečné knížky. Stala se „Mont Blancem“ v literatuře pro mládež. Zapůsobila všude svým ušlechtilým humanismem a pedagogickým ideálem. České čtenáře na ni upozornil Jaroslav Vrchlický a poprvé se u nás objevila na sklonku let 1888 - 1889.

Mám její české vydání z roku 1928 v překladu Františka Petrálka. S velkým rozehvěním jsem její stránky prohlížel poprvé pod vánočním stromkem ve svých 12ti letech v roce 1938. V osudovém roce, kdy se můj tatínek zklamaný a ponížený musel v září vrátit z hodonínských kasáren, kam narukoval jako záložník jezdeckého pluku, s nímž přežil vánoční tažení na Haliči až do osvobození v roce 1918. Mobilizace byla zbytečná, naši republiku hanebně zaprodali. Větší smutek v očích nejen svého otce, ale všech lidí kolem, ve škole a v obci jsem do té doby neznal.

A v tomto hlubokém rozpoložení venkovského kluka, který vnímá citlivě všechno čím žije jeho rodina, všechno o čem mu vyprávějí jeho vlastenečtí učitelé, co čte a o čem přemýšlí či poslouchá v rozhlase, jakoby se ocitl sám v ději svého dávného vrstevníka, chlapce s nesmírně velkým srdcem a neobyčejnými zážitky v jednom školním roce. Ty jsou navíc umocněny „povídkami měsíce“, které jim ve škole pravidelně vyprávěl pan učitel: Malý vlastenec z Padovy, Malá lombardská hlídka, Malý florentský písař, Sardinský bubeník, Tatínkův ošetřovatel, Romaňská krev, Občanská statečnost, Od Apenin k Andám, Ztroskotání lodi. Všechny jsem je přečetl několikrát, stejně tak deníkové zápisky ze sešitu „žáka třetí třídy obecné školy v Itálii“, které jeho tatínek uspořádal a on sám později na gymnáziu k nim dodal leccos nového.

Sousedky, které k nám chodily drát peří právě tu zimu, na mne naléhaly, když jsem se jim snažil z knížky něco ve zkratce povědět. „Ne, čti nám to, synáčku, ať nám to draní lépe utíká...“ Večer co večer jsem četl všechny ty měsíční povídky, až mi nad jednou z nich srdce doslova usedalo a maminka mne k sobě přivinula, aby nebyly vidět v mých očích slzy... Tak silné dojmy jsem nad tou knihou prožíval, a pak putovala z ruky do ruky, od sousedů k sousedům, k mým spolužákům.

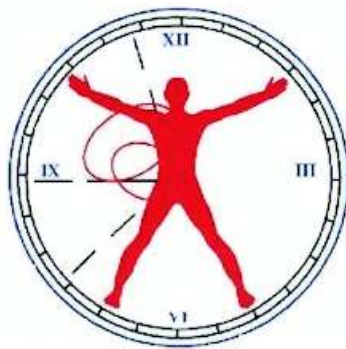
Koupil jsem si i její současné vydání v překladu Tomáše Uchytila, s reprodukcemi vynikajících originálních dřevorytů, které vyšlo v Českém klubu, v nakladatelství Josefa Šimona. Navíc jsou v něm základní encyklopedická data o době syna krále - Sjednotitele, Viktora Emanuela II. Souhlasím s ediční poznámkou o tom, že kniha Srdce byla mostem přes rozbourané řeky času, že je i nadále vroucným dokumentem o kráse, síle a opravdovosti dětského vidění světa.

A zde vzniká zákonitě otázka: najde si toto dílo i dnes svého čtenáře? Kdo přivede současné Potterovy odchovance a „prince dvojí krve“ k tomuto dílu? Najdou se takoví? Vždyť jsem sám nové vydání kupoval již za podstatně sníženou cenu v „Levných knihách“, protože z dnešních regálů bylo vytlačeno soudobými napínavými a jinak dobrodružnými tituly. Přesto - až moje pravnučka doroste, rád ji to současné vydání daruji. Ani srdce mých dalších potomků nesmí okorat.

Miroslav Sígí

Chronobiologie aneb život podle vnitřních hodin

Chronobiologie je zatím poněkud mladý vědní obor, který zkoumá, jakým biologickým rytmem se řídí naše tělo, a přichází k podivuhodným poznatkům.

Procesy, které v našem těle probíhají nepřetržitě ve dne v noci, se řídí našimi vnitřními hodinami. Tyto „hodiny“ nejsou větší než zrnko písku a své centrum mají v mozku, odkud udržují stálý kontakt s miliardami buněk celého těla.

A je to právě náš vnitřní chronometr, kdo určuje, v kterou denní dobu jsme schopni mimořádného výkonu, kdy se probudíme nebo unavíme, dokonce i to, kdy máme chuť na sex. Také produkce stresových hormonů, činnost jednotlivých orgánů i míra citlivosti na bolest, to všechno je pod taktovkou tohoto dirigenta. Jak všechny tyto procesy fungují, zkoumá chronobiologie už 30 let, a dosud dospěla k mnoha zajímavým závěrům.

Denní světlo ovlivňuje tvorbu hormonů

Rozhodující úlohu v činnosti tělesných orgánů hraje denní světlo. Světelné podněty jsou vedeny nejen do zrakového centra, nýbrž i do epifyzy, která vytváří melatonin, hormon ovlivňující spánek. Když se setmí, tvorba melatoninu se zvyšuje, a hlásí-li zrakový nerv světlo, produkce hormonu se zastaví.

Hned od časného rána, s prvními slunečními paprsky začínají naše vnitřní hodiny dávat organismu pokyny, aby se připravil na nastávající den.

Do krve začínají proudit hormony, které navozují bdělý stav, krevní cukr a aminokyseliny posilují svaly a výrazně se aktivizuje látková výměna. Proto i když máme nějaké to kilo navíc, ráno si můžeme dopřát vydatnou snídani – uhlouhydráty se totiž v tuto dobu přeměňují přímo v energii.

Kolem desáté nastává ideální doba pro duševní práci, protože mozek se teď optimálně prokrvuje a je extrémně aktivní. Hravě řeší i ty nejobtížnější úkoly a naše kreativita je na vysoké úrovni. Ale už dvě hodiny po tomto výkonnostním vrcholu dochází k polednímu útlumu, tělo musí načerpat novou energii. Současně produkuje tzv. hormony štěstí, endorfiny a vnímání bolesti je v tuto dobu velmi nízké.

Opoledne je zase mimořádně vhodné na učení, protože se aktivizuje dlouhodobá paměť.

V noci se v těle uklízí

Kolem deváté večer se tělo začíná připravovat na noc, během níž se regeneruje pokožka, nastartovávají se léčebné procesy, tělo produkuje růstové hormony a vylučuje zbytky látkové výměny. A pak za několik hodin, když opět vyjde slunce, náš organismus je připraven dobře nastartovat nový den.

Jaký je tedy „jízdni řád“ našeho těla?

Od páté hodiny ráno se tělo připravuje na nový den. Do svalů se dostává krevní cukr a dodává jim sílu. Krevní oběh jede na nejvyšší otáčky, proto si dávejme pozor – ráno se srdce snadno přetíží. Kdo má nějaké srdeční potíže, neměl by ráno sportovat.

Kolem 10 hodin

Obranný schopnost našeho těla je velmi nízká a úměrně k tomu stoupá nebezpečí infekce. Na druhé straně je velmi dobře prokrvován mozek, proto tato doba je nejvhodnější pro práci vyžadující soustředění a pro řešení složitých a obtížných problémů.

2 hodiny po poledni -v tuto dobu jsme nejméně citliví na bolest, je to tudíž nejvhodnější doba pro návštěvu např. zubní ordinace.

Asi v pět hodin odpoledne naplno běží imunitní systém, a pokud se v tuto dobu necháme očkovat, účinek preventivního očkování se zvýší. Játra si teď ale dopřávají odpočinek, proto ruce pryč od alkoholu! Rozhodně by vám to neprospělo.

V osm hodin večer - kdo potřebuje léky proti revmatismu nebo vysokému krevnímu tlaku, ten by je měl užívat v tuto dobu, protože právě teď je naše tělo umí nejlépe zužitkovat. V následujících hodinách pomalu stoupá produkce spánkového hormonu, melatoninu. Pozdě večer bychom už neměli kouřit, protože je to obzvláště škodlivé.

Podle zahr. materiálů připravila: Mgr. Eva Klimešová

Cestovní agentura „OSTRAVA“ a „RENATA“ ve spolupráci s dopravní společností ČESPOL nabízí:

Turčianské Teplice: 14.4. - 1.6.2009 a 5.9. - 23.10.2009

6 x ubyt. s plnou penzí v hotelu, doprava, delegát. Možnost využití aquaparku - masážní bazény s termální minerální vodou, léčící klouby, nervy, kožní a urologické nemoci. Ceny: 4 290 Kč, se 3 vstupy do aquaparku a jednou masáží 4 990 Kč

Velký Meder: 23.3. - 9.4.2009 a 25.10. - 31.10.2009

ubyt. s polopenzí (5-6 pobytových dnů) v hotelu, doprava, delegát. Možnost využití aquaparku - masážní bazény s termální minerální vodou, léčící klouby, páteř, příznivě působící na regeneraci organismu. Ceny: 4 200 Kč a 4 800 Kč

Tatranská Štrba: 22. - 27.5.2009 a 18. - 23.9.2009

5 x ubytování s polopenzí (6 pobytových dnů v hotelu s bazénem, sauny a vířivka), doprava, delegát. Zaměřeno na turistiku.

Zakopanė: 23. - 28.8.2009, 30.8. - 4.9.2009, 27.9. - 2.10.2009 (Polsko) 5 x ubyt. s polopenzí (6 pobytových dnů) v hotelu, doprava, delegát. Možnost využití aquaparku - masážní bazény s termální minerální vodou. Výlety dle dohody - při skupinách slevy na vstupném. Ceny: od 4 200 Kč a 3 850 Kč (2 a 4 lůžkový pokoj)

Leba: 16. - 22.8.2009 (Polsko)

6 x ubytování s polopenzí v hotelu, možnost: koupání v Baltském moři, prohlídka Slovinského národního parku s písčnými dunami, výlety do okolí. Cena 6 490 Kč

Gargano-San Menaio: v termínu 19. - 28.6.2009 (Itálie)

7 x ubytování v apartmánech s kuchyňkou, doprava, delegát. Možnost dokoupení polopenze 13 euro/os./den včetně lehátka a slunečníku. Cena: 5 990 Kč

Jednodenní zájezdy do Polska: „Týden otevřených zahrad“: 9.-17.5.2009. Možnost nákupů květin, okrasných keřů, dřevin a stromků. Cena: 270 Kč/os.

Polský Vatikán - Stará Licheň: 1. - 2.5.2009

Poutní místo s Bazilikou, překrásný park s kapličkami, „Křížová cesta“, hora Golgota. 1 x ubytování (pokoje 2-3-4-5 lůžkové se soc. zařízením), doprava, delegát.

Cena: 1000 Kč/osoba

Na požádání rádi zašleme katalog. Kolektivy navštívíme.

Kontaktní adresa: Cest. ag. „OSTRAVA“ majitel Erich Čala a cest. ag. RENATA - Renata Čalová, Včelínek 345, Ostrava - Hošťálkovice, PSČ 725 28

Tel., fax: 596 628 239, 603 549 861, 603 585 344,

e-mail: cespol@volny.cz

Otvírací doba: úterý, středa, čtvrtek - 9:00 16:00 hod

Abri-Flex

...vrátí Vám pocit svobody

ABENA®

- ABRI - FLEX

navlékací prodyšné plenkové kalhotky

Plenkové kalhotky pro dospělé, vhodné pro střední i těžké případy inkontinence, především u chodících pacientů. Maximální komfort při používání. Není nutná následná fixace.

**Výhodná
cena!**

www.abena.cz

Klub seniorů Metylovice

Vážená redakce, snad pro vaše čtenáře bude můj příspěvek o našem Klubu důchodců v Metylovicích inspirativní, napsala nám paní Marie Dudová z Metylovic. Je mi již 81 let, snažím se své stáří obohacovat setkáváním se členy klubu důchodců. Pokud se jen trochu cítím fit,

snažím se všech akcí, které se konají zúčastňovat. Dále paní Dudová prosí o zaslání časopisu na svou adresu. Není sama, která by o náš časopis stála, ale bohužel nejsme pro distribuci časopisu zařízení a tak náš časopis je i nadále k dispozici na větších obecních úřadech, informačních centrech a zařízeních pro seniory.

Ve svém dopise dále píše: Byla sobota 13. září, krásná a slunná a tak jsme se vydali autobusem na výlet. Blížící se babí léto jsme pozorovali okny autobusu. Červené jeřabiny lemovaly cestu, dozrávající jabloně se skláněly pod tíhou svých plodů. Zahrádky ve všech dědinkách, kterými jsme projížděli byly plné rozkvetlých aster, jirín i růží. Okna a balkóny zářily do dálky svými muškátovými květy.

Náš cíl byl zámek Kunín, Nový Jičín i Hukvaldy jsme zvládli. Hodně jsme toho viděli i zažili a tak jsme se do našich domovů vraceli plni dojmů a pěkných vzpomínek. Ráda bych poděkovala organizátorkám zájezdu, Ivě, Marii i Jarce jak to pěkně zorganizovaly, píše v závěru dopisu paní Dudová.

Zajímavosti z Klubu důchodců v Metylovicích

Klub seniorů v Metylovicích byl založen v roce 2004. Zabývá se hlavně klubovou činností. Každý první čtvrtek v měsíci se senioři schází v kulturní místnosti obecního úřadu. Protože spolupracují s obcí při různých kulturních akcích, zakoupil pro ně obecní úřad masážní přístroj. Tento používají při svých setkáních. Přátelská atmosféra při posezeních je umocněna dobrým domácím pečivem s kávou či čajem.

Paní Marie Čupová se stará každoročně o předplatné do ostravských divadel. Dále jsou pořádány zájezdy, které přinášejí nové zážitky. Nechybí ani smažení vaječiny, opékání párků. Také výlety do okolí jasně ukazují, že v Metylovicích jsou čiperní senioři.

Z výroční zprávy se dozvídáme o práci klubu seniorů: Byly to zájezdy, posezení i mikulášské setkání. Vítání občánků v Metylovicích se také neobejde bez příspěvku seniorek, které se také podílí na různých akcích pro děti. Pan starosta Ing. Lukáš Halata ocenil práci seniorů pro obec. Díky vedení obce mají k dispozici každý první čtvrtek v měsíci kulturní místnost. Tam se mohou scházet u kávy nebo čaje, pobesedovat, sdělit si své radosti i starosti a také právě využít i masážní přístroj, který jim zakoupila obec. Přece i seniorky chtějí být štíhlé a fit! Takže senioři pomáhají obci a obec zase seniorům.

V programu výročního setkání vystoupila děvčata metylovské BESEDY. *Dívky nám zatančily a hlavně zapívaly starší lidové písně. Moc nás to potěšilo. Některé známější písně jsme si zazpívali s nimi. Nakonec nesměla chybět tombola. Losovalo se z přinesených i zakoupených drobností. Pobavili jsme se a zasmáli. V dobré náladě jsme odcházeli domů,* vyplývá z citace paní Marie Herotové.

Dalším seniorům vzkazují - Rádi mezi sebou přivítáme všechny dříve narozené. (mar)

4. OLYMPIJSKÉ HRY V DOMĚ POKOJNÉHO STÁŘÍ

Pestrý soutěžní den prožil Charitní dům sv. Václava - domov pokojného stáří. 5. listopadu 2008 se sem sjeli soutěžící i z dalších středisek Charity Ostrava, aby se zúčastnili 4. olympijských her seniorů.

Olympionici přijeli například z CHD Salvator Krnov, CHD sv. Alžběty a také uživatelé Charitní pečovatelské služby. V soutěžích jako střelba z kuše na špačka, prostření stolu, vyplnění křížovky atd. nikdo ze seniorů neprohrál, všichni se dobře pobavili. Soutěžní den zahájil uvítáním olympioniků ředitel Martin Pražák a duchovní povzbuzení připojil otec Holec, sám jeden z obyvatel CHD sv. Václava.

Zapálený olympijský oheň, který byl umístěn do halloweenových dýní, plál na každém soutěžním stanovišti. Poté propukly olympijské boje, které naplánovali a připravili pracovníci domu. Olympijský oběd a slavnostní vyhlášení výsledků bylo vyvrcholením soutěžního dne. Společný tanec a poslech hudby spojený s posezením následoval zaslouženě po úsilí, které všichni soutěžící předvedli na sportovištích.

Ing. Daniel Kraut

PRACOVNICE CHARITY OSTRAVA SE STALA SENIORKOU ROKU 2008

Výsledky 2. ročníku ankety Senior roku vyhlášené Poradním sborem seniorů a kanceláří primátora Ostravy byly slavnostně zveřejněny na ostravské radnici 5. listopadu 2008. Titul Senior roku 2008 získala paní **Eva Teicherová**, která je dlouholetou koordinátorkou Dobrovolnického hnutí a Tříkrálové sbírky v Charitě Ostrava.

Projekt pro každého

Žijeme v době, kterou bych směle nazvala „Projektovou dobou“. Na všechno, co chceme v dnešní společnosti uskutečnit musíme mít vypracovaný a schválený tzv. projekt. I já nosím jeden v hlavě. Napadl mě, po jednom obyčejném zážitku.

Bylo krásné, letní odpoledne a já spolu s několika dalšími lidmi, čekala v kardiologické čekárně na vyšetření. Protože to bývá nadlouho, mnozí si čtou, jiní jen tak sedí a pozorují okolí a další začínají rozhovory se svými přísedícími.

I já si vzala časopis, ale tentokrát jsem se v něm dlouze nezačetla.

Upoutala mě paní, která právě přišla. Na svůj věk, který jsem odhadovala kolem 70 let, byla paní velice moderně oblečená, i účes byl moderní, její poměrně mladší vzezření jí trochu kazila jen ta francouzská hůl.

Paní byla šarmantní, usměvavá a já si říkala, že je to takové sluníčko mezi unuděnými a zamračenými lidmi.

Čas ubíhal, i počet pacientů se zmenšoval. Nakonec jsme zbyli čtyři. Už jsme nemlčeli a světe div se, byli jsme veselí, vtipní i odevzdaní, že tu čekací dobu prostě musíme zvládnout. Nakonec jsme zbyly s paní jen my dvě. Apak jsem se dověděla, že tato žena velmi strádá. Žije sama, před mnoha roky ji ve svých 19ti letech emigroval jediný syn a po několika měsících i její manžel a ona zde zůstala sama. Dnes je jí neuvěřitelných 82 let, je těžce nemocná na srdíčko a syn o ni nejvíce patřičný zájem. Paní strádá, má deficit cit lásky a navíc, se podvědomě bojí smrti...

V první řadě jsem paní vyslechla, uklidnila a po té, po vyšetření doprovodila na autobus. Viděla jsem, že pookřála a když jsem se loučila, požádala mě o mou adresu. Dnes si s paní píšu, již dvakrát jsem ji i navštívila a snažím se ji dodávat sílu do dalšího života. Její nálada byla v začátcích velmi špatná, depresivní, ale pak se začala zlepšovat. Paní mi píše o svých radostech, strastech, co prožila, zkrátka, ve svých dopisech mi popisuje svůj denní život. Tvrdí, že je šťastná, že jsem jí zachránila život, který, údajně, už chtěla vzdát... Taky jsem jí dala v Ostravském rozhlasu jen tak, pro radost, zahrát. Nabídla jsem ji pomoc, kdyby už sama něco nezvládla...

Možná si řeknete, že je to jen malá epizoda, já jsem však přesvědčena, že má hluboký podtext. Víme, jak žijí naši starší spoluobčané? Zajímáme se o ně? Ne, každý z nich je organizován v klubech důchodců. Můžeme pro ně něco udělat?

A tady začíná má myšlenka rodícího se projektu. Kde bychom měli ale začít? Kde jinde, než u sebe a u dětí... Možná by to chtělo jen takový průzkum. Známe své okolí, jak v něm staří lidé žijí, nejsou opuštěni? Mají s kým alespoň promluvit, co pro ně můžeme udělat...?

Možná se vám tato myšlenka nebude líbit, ale jaksi jsme zapomněli vychovávat mládež k úctě ke starým lidem. A produktivní populace, ta už vůbec nemá čas starými spoluobčany se zabírat. Dejme si každý z nás za úkol, poohlédnout se po svém okolí a třeba jen dobrým slovem, pomocí starému člověku zpříjemnit život. Je to nemožný projekt, co říkáte?

Libuše Minolová, Horní Bludovice

Úzká cesta do širokého světa internetu

Nabídku zúčastnit se projektu OS Trianon v zastoupení pana Viliama Šuňala a vedení Gymnázia Český Těšín jsem brala jako velkou výzvu a nad jejím přijetím téměř neváhala. Jednalo se o systém pomoci seniorům Českého Těšína při využívání internetu, elektronické pošty a v podstatě o celkové seznámení s informační technikou vůbec.

Můj vztah ke starší generaci založený především na úctě a toleranci má prameny v rodině a přijde mi zcela samozřejmý. Velice mne potěšilo, že zájem o tento projekt projeví i někteří další studenti našeho gymnázia, díky čemuž se mi po čase podařilo sestavit poměrně početný a stabilní „tým lektorů“.

Ačkoli jsem očekávala, že senioři, kteří se do podobného programu přihlásí, si pravděpodobně budou chtít rozšířit své obzory, nenapadlo mě, že projeví tak obrovskou touhu získat na každé hodině co možná nejvíce, pro mnohé z nich zcela nových, poznatků a využívat je v praxi. Dobře si uvědomuji skutečnost, že má generace považuje práci s počítačem jako naprostou samozřejmost, usnadňující nám zvládat např. spoustu školních povinností. Bez využití internetu si už vlastně ani nedokážeme představit život. Pro generaci mých prarodičů však toto vše může znamenat „těžký oříšek“ k rozlousknutí. Proto jsem na všech zúčastněných obdivovala jejich vitalitu, neutuchající zájem naučit se něčemu novému a jít takřkajíc s dobou. Přiblížit se tak alespoň zčásti dnešnímu běhu života a nezůstat stranou. Podle mě se jim tento úkol podařilo splnit. Nejenže již dokážou bez problému komunikovat prostřednictvím elektronické pošty (na které je mimochodem velice baví rozesílání různých řetězových e-mailů), zvládají také vyhledávání různých dopravních spojů, receptů či programů kin a divadel. Pozadu nezůstali ani se skypem, nebo web kamerou. Zapojili se dokonce do multimediální konference. Počítač se stal jednoduše jejich kamarádem a pomocníkem, který šetří čas i peněženku.

Jana Misorzová a Nikol Procházková právě vysvětlují seniorům princip Skype

Tento projekt však není ani zdaleka přínosný pouze pro jednu stranu. Už jenom ta spousta životního moudra, nadhledu a zkušeností, kterou jsme u svých „žáků“ nacházeli každou středu od prosince do května, se nám, studentům, stala velkým vzorem. Právě toto totiž našim vrstevníkům chybí. Jistě budu mluvit z duše nás všech, že jsme se ve společnosti těchto seniorů cítili velice příjemně a na středeční odpoledne jsme se vždy těšili.

Jana Misorzová, studentka Kvinty A
Gymnázium Český Těšín

Vánoce v Kolumbii

Snad vám přijde vhod malé povídání o kolumbijských vánocích, které jako krajanka každoročně prožívám daleko od domova...

Než jsem si zvykla, že na vánoce není mráz a sníh, ale krásných 24 stupňů a všude kvetou kytičky, pár let mi to trvalo. Vždycky se mi zdálo, že slavíme vánoce v červnu. Ale člověk si zvykne na všechno, a dokonce už jsem si zvykla slavit vánoce i v Cartagene (na Karibském pobřeží, kde je v prosinci ve dne v noci 34 st.) Ale to nejdůležitější je, že vánoce jako takové jsou tady hodně podobné českým. Zdobí se tu stromeček, staví se jesličky, dárečky dětem nosí Ježíšek (i když v obchodech se stále častěji objevuje severní Santa Claus), ale přece je tu jeden rozdíl. Vánoce jsou tu totiž hodně dlouhé. Už od 1. prosince se v každé rodině dělá vánoční výzdoba, stromečkem počínaje a osvětlením všech oken konče. V předvečer svátku Panny Marie se v každém domě buď za okny nebo na zahradě rozsvítí tisíce svíček a začíná to pravé vánoční období, které vrcholí 16. prosince, kdy začíná tzv. Novena del Niño Jesús. Je to devět dní, při kterých se vzpomíná na putování Panny Marie s Josefem, a které vrcholí na Štědrý večer velkou slavnostní rodinou večeří a příchodem Ježíška.

Během těchto dní se schází členové rodiny navečer a pokaždé jinde, zpívají koledy, děti si většinou připraví nějaké malé představení a hrají se různé vánoční hry tak zvané Aguinaldos, které jsou moc sympatické.

Na příklad: dar y no recibir (dát, ale nepřijmout). Ten kdo nabídne hru, může během večera dát cokoliv, ale nesmí nic, od nikoho přijmout. Dovedete si představit, co vám vaši milí příbuzní mohou během večera nabídnout? A vy na všechno jen musíte říkat: ne děkuji. Večer končí malým občerstvením pro všechny přítomné. Je to taková krásná záminka, kdy se schází rodina a přátelé aspoň na malou chvilku a posedí v klidu. Většinou se to spojuje i s projížďkou osvětleným městem a návštěvou obchodních center, která jsou opravdu krásně vyzdobená, protože už několik let je zde vyhlašovaná soutěž o nejhezčí vánoční výzdobu, tak se opravdu snaží. A tak pomalu (vlastně rychle) čas utíká a přichází Štědrý večer, další záminka, kdy se sejde celá rodina u velké štedrovečerní tabule. Zdejší večere na rozdíl od České republiky je hodně pozdě v noci, a tak chudáci děti se opravdu nemohou dočkat zvonečku, oznamujícího příchod Ježíška.

Typicky kolumbijská vánoční večere je polévka z kuřete a žlutých brambor, která se jmenuje ajiaco, moc a moc sladkostí, jako jsou "bunuelos" (malíčky koblížky z kukuřičné mouky, polévané hodně sladkou cukrovou omáčkou, natilla (puding se silně skořicovou příchutí). I když, dnes už se v hodně rodinách dělá k večeri krúta. Ale v mé rodině se drží česko-kolumbijské vánoce, tak nemůže chybět bramborový salát a obalovaná ryba (sice mořská, protože kapra bych tu nedostala) a místo cukroví - bunuelos, štrúdl a vánočka.

Pěkný vánoční a novoroční pozdrav z daleka všem čtenářům Seniortipu...

Jana de Galindo, Kolumbie

Vánoce v EU

Při vánočních oslavách si každá členská země Evropské unie ponechává své tradice. Ne všude totiž naděluje dárky Ježíšek a nemají na štedrovečerním stole naše tradiční jídla jako je rybí polévka, smažený kapr, bramborový salát a vánoční cukroví. Pojďte s námi nahlédnout do vánočních zvyků některých zemí Evropské unie.

Belgie

Belgické děti byly vychovány k víře ve Sv. Mikuláše, tedy Vánoce měly především religiózní charakter, ale v současnosti se o Vánocích v Belgii objevuje i Santa Klaus svým původem ze Spojených Států. V dřívějších dobách byly belgické Vánoce především rodinným svátkem. Dárky se rozdávaly na Nový rok a děti věděly, že dárky jsou od jejich rodičů a ne od Santa Clause.

Belgickým vánočním zvykem je, že všichni mladí i staří po rodinné oslavě 25. prosince jdou odpoledne bruslit na zamrzlé kanály. Další tradicí, která se uchovala především v malých vesničkách, je tradice Tří králů, kdy jsou ve vesnici vybráni tři dospělí muži, ti se převléknou za Tři krále a za zpěvu koled obcházejí všechny domy. Za to jsou odměňováni drobnými dárky. Pro Belgii je typické, že celý národ si pochutnává o vánočních trzích na vařených mořských šnecích a zapijí je svařeným vínem. Naprostou raritou proti jiným zemím jsou také vánoční jitrnice - vepřové, jatýrka, jablíčka, hrozinky, mandličky, a to všechno v jednom. Výjimkou je i jakási vánočka ve tvaru děťátka Ježíška, prý podle receptury pocházející až z 9. století.

Bulharsko

V pravoslavném Bulharsku se vánoční svátky slaví až 6. ledna, a tak si milovníci Vánoc mohou nadělovat dárky hned dvakrát 24. prosince a 6. ledna. V žádné bulharské domácnosti nechybí o Vánocích ozdobený stromeček. Dárky pod něj dává Děda Koleda. Tradičním vánočním jídlem je v Bulharsku vepřové maso, čočka, fazole, rýže a zelí. Místo vánoček, na které jsme zvyklí u nás, připravují Bulhaři ze sladkého kynutého těsta pečivo ve formě kroužků.

Na venkově se ještě občas dodržuje starý bulharský zvyk, že hlava rodiny rozloží před štedrovečerní večeří po zemi slámu, připomínající chudobu chléva, ve kterém přišel na svět Ježíšek. Hospodyně rozprostře na slaměnou podestýlku vyšívanou pokrývku a na takto připravený „stůl“ rozloží mísy s jídlem. Nejstarší člen rodiny pokrmu požehná a vánoční hostina může začít.

Francie

Pro vánoční svátky ve Francii je typický bíle oblečený Papa Noël (Otec Vánoc), který dárky přináší 24. prosince večer. Především v Paříži, ale také v dalších městech, se stále ještě mnohde zachovává zvyk, že po rozdání dárků dospělí členové rodiny spěchají na večeři do dobrých restaurací.

Doma zůstávají pouze dříve narození a děti. Vánoční večere nezapře vyhlášenou francouzskou kuchyni a mívá až dvanáct chodů (ústřice, hlemýžďe, bílé klobásky, nadívaného krocana a další pochoutky včetně velkého výběru sýrů). Francouzi mají ve zvyku v předvečer 25. prosince navštěvovat všechny příbuzné a známé a oslavovat na večírcích.

Maďarsko

V Maďarsku jsou Vánoce nejen církevním, ale i národním svátkem, neboť svatý Štěpán je jmenovcem maďarského Otce vlasti. Je již dlouholetou tradicí, že koláč upečený o první adventní neděli musí do Tří králů vydržet ležet na okraji stolu. Zrnka obilí vložená začátkem adventu pod ubrus mají vyjádřit vděčnost hospodáře přírodě za její dary a zajistit bohatou úrodu do dalšího roku.

Váš příběh

Pamětníci, vzpomínejte! - Vzpomínky, které si nosíme v hlavě, mají jednu nevýhodu, dokud je nenapišeme na papír nebo nevyprávíme, nemůže do nich nikdo nahlédnout. Je velká škoda odcházet-li do nekonečna s námi, aniž by zkušenosti, poučení, radost byly odevzdány jiným.

V rubrice „Váš příběh“ se snažíme zabránit této ztrátě. Spolu s vámi chceme popisovat dějiny všedního dne obyčejných lidí od dětství, přes poznávání světa k podmínkám života a práce, až po překážky, které bylo potřeba překonávat. Těšíme se na vaše příběhy.

Vánoce Františky Pituchové

Narodila se 2. dubna 1928 v dřevěné, už tehdy více jak sto let staré chaloupce ve Starých Hamrech - Hamrovicích jako pátá ze šesti dětí. Její otec Jan Satina byl vnímavý a citlivý člověk. Františka tyto vlastnosti nejen podědila, ale rozvinula je v podobě lidové poezie ve starohamerském nářečí v půvabných knížkách Mojim rodnym, Hlupoty a dalších. Ve Frýdlantě nad Ostravicí, kde žije, ji od nejmenších dětí po její vrstevníky znají jako „tětku Fanku“.

Foto R. Sobotka: Františka Pituchová

„Měla jsem tehdy tři nebo třiapůl roku,“ vzpomíná paní Františka Pituchová na své dětství. „Za tatínkem, který pracoval jako tajemník obecního úřadu v Hamrovicích, chodilo hodně lidí. Mezi nimi i starý chlopek pan Michňák, drobučký, suchučký. Měl bílou košelu bez límce, pod krkem rozepnutou, na hlavě černý klobuk. Byl zarostlý. Vždycky chodil s husličkami. Když přišel k nám, přiklekl ku mně a zahrál mi na ty husličky písničku, už nevím keru. Trochu jsem se ho bála, proto jsem odstupovala, byl na hubě takový strniskový, ale bylo mi to tak milé, že fídlal na ty husličky jenom pro mě.“

U nás se hodně zpívalo. A když přišla nějaká návštěva, maminčina sestra nebo kdo, k nám chodily návštěvy hodně, vystrčila mne mamka dopředu, ať zazpívám. Nerada jsem zpívala, ale nedalo se a jak jsem byla taková malučka, tak jsem spustila: Mami ja chcu vojaka, švarneho fešaka. Takže se všeci smáli.

Vánoce u nás, tak jako v každé chalupě, vždycky voněly četinou. Stromček jsme měli chudobný, ale byl. Dárky žádné. Už před tím na Mikoláša jsme dostávali za okno takovou malunkou nadělečku, každé děčko stejnak. Vzpomínám jak tatínek věšel na stromek kupované cukroví, maminka se ptala, kde na to vzal peníze a při tom plakala.

Tehdy se žilo dost těžko. Na večeru na štědrý večer prostřela maminka talíře, nikomu nesměla chybět lžíce. Museli jsme čekat, až tatínek přistupí ku stolu, teprve potom jsme také mohli přistupit. Po celý čas večere sedět u stolu, jenom maminka mohla odchodit ku peci. Tatínek se začal modlit Otčenáš a vždycky k tomu ještě přidal přání, abychom se za rok zase sešli všeci, aby žaden něchyběl a aby nás pán Bůh opatřil. My jsme podle něho všecko opakovali. Teprve potom jsme usedli.

První jídlo byla hrachová polévka na másle. Potom byla bryja, švestková máčka ze sušených jablek a slivek, přepasirovana. No to bylo dobré, badyán v tom voněl. Kobzole k tomu. Potom byla krupica, máslem polata, poskořicována. V životě nic tak dobré není, akorát na ten štědrý večer. Potom byl dyňový kompot a umíšané kobzole. Potom ještě babovka z maku - dycky muselo být cosi s makem, mělo to hodně semínek, aby se drželo štěstí. Na cukrové nebylo.

Tenkrát mi urobila radost kdejaká hlupota. Třeba jsme si robily panenky. Když maminka vysypala muku, tak jsme si vyprosily ten sáček. Odstříhli asi deset centimetrů od dna, přihlí a tak olemovali, na dno jsme dali handerky, malé koleček od peca ostruhaly, hlavičku udělaly taku pucky, ingustovu tužku namalovali očička, pusinku. Otočili jsme panenku do handerky, překryly ji zbytkem, co měla maminka u šicího stroje, ještě kus špagatu a to byl kočárek, chodily jsme s ním dokola kolem kredencu a všelijak se pytali: jak se daří Mařence a jestli je zdravá.

Až potom, to už mi byly asi čtyři roky, dostala jsem od stryky Tondy, to byl bratr tatínkův, svobodný, furt on se něženil, dal mi pět korun na panenku, ať si kupím. To byla panenka kupena na puti, to by člověk nevěřil jak pěkná. Krásná, vlasečky a všecko. Tu jsem si opatrovala asi pět roků nebo víc. Moc pěkná to byla panenka.

Dnes už ten čas starožitných Vánoc z kraje pod Lysou horou dávno odvál čas a jen ve vzpomínkách pamětníků ožívá.

Richard Sobotka

JEDE VLAK KRAJINOU...

Je denně hodně věcí, nad kterými se může člověk usmát, ale i pozastavit, nebo dokonce rozčítit. Rozčítávání škodí hlavně nám, trochu dříve narozeným.

Přesto se téměř vždy naštvu když nastoupím do osobáku třeba na frekventované trati Český Těšín - Ostrava-Svinov. Obvykle totiž na nástupišti přistane starý vlak zvaný kdysi "panťák" vyzdobený spreji a škrábanci na oknech. Je už samozřejmé, že se po schůdkách, které ční vysoko nad nástupištěm vychází velice špatně, zvláště máte-li nějaké zavazadlo. Vůbec už si nedovedu představit seniorku s berlemi. Tyhle vlaky jezdí už celá desetiletí a pamatují naše bujná mladá léta. Jsou totiž mnohem sešlejší než my, protože jsme jim k tomu určitě pomohli - myslím především ty cestující, kteří rádi rozřezávají sedadla, malují různé klikyháky a odhazují co jim od ruky upadne na zem.

Je ale divné, že tyhle vysloužilce nikdo aspoň neumyje, nevydrhne jim podlahy a zašlá sedadla. Ve dne, zejména, když svítí sluníčko, je vidět jak jsou okna zabláčená a různě politá něčím nedefinovatelným, že se člověk diví. V takovém "komfortu" musíme jezdit i ve slušném oblečení, ač by to spíš vyžadovalo oděni do pracovního obleku.

Řeknete, že to není tak zlé, že jezdí přece vlak, který má úroveň - jmenuje se Elefant. Ano, je to tak a díky za něj! Jezdí, ale jen velice sporadicky a hlavně na trati do Ostravy - Hlavního nádraží. A ani to není jednoduché - téměř nikdy se nedozvíte, kdy vlastně pojedou a vy s ním. Prý je souprav Elefant málo, snad jen dvě a to je ještě občas jedna z nich v poruše.

Abych nezapomněla, jezdí také do Opavy, až z Českého Těšína, ale také musíte mít štěstí, abyste se s ním svezli... Měli jsme výbornou Vagónku Studénka, která by snad nějaké slušné vagóny pro malé tuzemské tratě vyrobila. Ale kde ty loňské sněhy jsou... Vagónka už neexistuje. Možná, snad má někde následovníka?

České dráhy stále prohlašují, že nemají dostatek finančních prostředků. Nevím, to neumím posoudit, ale přesto jsem přesvědčena, že takové vlaky jak jsem je právě popsala by už České dráhy neměly vůbec na trať pouštět. Nás cestujících je stále dost, vždyť všichni lidé přece nejedou auty, i když je pravda, že je jich stále více. Ale co si budeme povídat - vláček je vláček.

Jestli nevěříte tomu co jsem napsala, zkuste si někdy, jen tak udělat malou vyjížďku starým "panťákem" a dáte mi za pravdu. H. Kuchařová

Jednoduché časy mého mládí

Je mi letos 81 let a patřím mezi ty dříve narozené. Nechápu dnešní dobu, ve které lidé na sebe už nemluví, ale posílají si esemesky, chodí po ulici s vytřeštěným zrakem a mobilem u ucha, bez auta neučiní kroku, mávají kolem sebe nějakými vysvědčeními, aby ukázali jak jsou vzdělaní. Většinu času věnují vyplňování nějakých úředních tiskopisů, nechťejí nikoho uznat za autoritu či respektovat daná pravidla atd...

To za mého mládí byl život naprosto jednoduchý. Když jsem začal v roce 1932 chodit do první třídy cvičné školy při učitelském ústavu v Kroměříži byly hranice etického chování zcela jiné. Nebylo třeba studovat tlustospisy filosofů, ale poslouchat učitele, jinak nás „zmydlil“ rákoskou. Také později, kdy jsem chodil do obecné školy v Ostravě-Vítkovicích byly vztahy jednoduché - nemáš domácí úkol - tři rány rákoskou! Nemáš ani tu včerejší úlohu? Devět ran rákoskou! A kupodivu v dospělém věku i od těch největších rozpustilců jsem slyšel: jó učitel Zikmund, ten ze mne udělal člověka!

Na střední škole po roce 1937 jsem se setkal s vynálezcem „dvojfacek“ profesorem Hoškem. Při facce jednoranné lze vykloubit čelist, avšak při facce z obou stran zůstane čelist na místě. Plácne-li dnes učitelka nějakého nezbedu po zadku pravítkem, jsou toho plné noviny a učitelku vyhodí ze školy.

Také vyplňování tiskopisů bývalo jednoduché. Rodinné příznání k dani z příjmu jsem dokázal vyplnit sám jako žák 3. třídy obecné školy. Dnes má problém i vysokoškolsky vzdělaný účetní.

Nebylo třeba dokazovat, že jsem slušný, každý znal slogan tehdejší Masarykovy ligy proti tuberkulóze: „Nevzdělance poznáš rázem, bezohledně plivá na zem“. Ovšem, i tehdy byli zlomyslníci jako jsou dnes hackeri, sprejeři, vandalové a ti zase vymyslíli: Vzdělanec se tomu vyhne na stěnu či na strop plivně. Takže pouhým sledováním odplivování bylo možno určit vzdělance. Testování bylo ztíženo tím, že ve školních třídách a veřejných místnostech bývala v rohu plivátka a testovanou osobu bylo nutno vylákat do místnosti, kde plivátka nebyla.

Telefonů kdysi nebylo tolik jako dnes. Třeba Ostrava měla jen čtyřmístná telefonní čísla. Lidé si nadávali a uráželi se z očí do očí, z čehož stejně jako dnes bohatli advokáti, jen sumy neinkasovali milionové.

Radomír Pitucha
Dům s pečovatelskou službou,
Jeseník nad Odrou

Koordinační rada seniorů Ostrava informuje:

Úzce spolupracujeme s org. důchodců celostátního charakteru včetně Rady seniorů ČR. V Ostravě pracuje také regionální pracoviště rady seniorů, které v rámci poradenské činnosti poskytuje informace na úseku sociálním, bytovém a právním. O naší činnosti je informován jak primátor města Ostravy, tak i Hejtmán Moravskoslezského kraje.

Navštěvujeme kulturní akce např. v domě Librex, které jsou svou výjimečností předmětem našeho zájmu, stejně jako vernisáže ve výtvarných síních ostravských galerií a besedy s renomovanými výtvarníky. Ostravský rozhlas pravidelně v neděli v 9,30 hod. věnuje půlhodinu problematice seniorů v relaci Seniorklub. I zde informujeme o naší činnosti a využíváme relace k seznámení seniorů s připravovanými akcemi.

Velmi zajímavým je otevření kina Senior které realizuje Centrum kultury a vzdělávání Ob. úřadu Moravská Ostrava a Přívoz v Minikině na Kostelní ul. zásluhou dramaturga V. Šmehlíka. Zaujmu vás filmy zpřístupněné seniorům za zvýhodněné ceny vstupného. Je v zájmu seniorů, příznivců filmového umění využívat této možnosti, kterou má zatím jen Praha v kině Světozor. Po vstřícnosti ND Moravskoslezského, které organizuje pro seniory pravidelné páteční generálky premiér za zvýhodněné vstupné, výhodných slevách pro seniory na koncerty Janáčkovy filharmonie je to nyní právě Senior-kino, které je v oblasti umění je pro kategorii dříve narozených cenově velice příznivé.

Ing. Lubomír Pásek
Předseda Koordinační rady

NAŠE POZVÁNKA

na setkání seniorů s autory projektu
Výměna zkušeností o vzdělávání seniorů

Ing. Tomášem Sokolovským a Ing. Zdenou Telnarovou na téma "**Senior se učí ve třetím věku**"

Seznámíte se se zkušenostmi v seniorském vzdělávání v ČR, Rakousku, Španělsku, Švédsku.

Využijte příležitost k získání konkrétních, ověřených informací o životě a možnostech seniorů ve státech EU a vytvoření vlastních představ o naší úrovni a situaci. Setkání se koná **9. 12. 2008 v 15 hodin** v klubu Atlantik, ul. Čs. Legií číslo 7 v Ostravě.

Zve Koordinační rada seniorů

Pořídte si náš výhodný tarif NEON S a Váš nákup platíme my

Jako dárek získáte poukázku v hodnotě
200 Kč do OC Tesco nebo OD Kaufland.

Akce platí do 31. 12. 2008 na O₂ Prodejnách:

OC Futurum, Novinářská 3178/6a, Ostrava
OD Kaufland, Grmelova 2032/2, Ostrava

Speciální nabídka pro seniory

	Použití	Měsíční paušál	Volné jednotky v síti O ₂	Všechny sítě	SMS do všech sítí	MMS
O ₂ NEON S se slevou	Pro seniory	190 Kč	40 minut	5,50 Kč	1,50 Kč	5,90 Kč

Nabídka je určena pro zákazníky starší 60 let. Platí při uzavření smlouvy na 2 nebo 3 roky a zvýhodněná cena platí po celé období uzavření smlouvy. Nabídka lze uplatnit ve značkových prodejnách nebo frančizách. Při prodloužení smlouvy již neplatí zvýhodněná cena paušálu.

A *Telefónica* company

Akce platí při předložení tohoto letáku na O₂ Prodejně.

NAŠE POZVÁNKA

Dědečku, babičko nebojte se počítačů

Společnost senior, občanské sdružení organizuje v počítačové učebně v DK města Ostravy kurzy práce na PC a seznámení s internetem. Zapojte se také a rozvíjejte své tvůrčí schopnosti!

V nabídce jsou například kurzy: Word, Excel, PowerPoint, Internet a mnoho dalších.

Cena kurzu - (5 dvouhodin - 300 Kč)

Na možnost výuky se informujte na tel. číslech: 606411643, 732 344 014, 603 930 321

Navštivte také naše webové stránky:

www.seniortip.cz

Trénink paměti - kurz pro seniory

Mozek je součástí lidského těla. Jak slábne tělo, zhoršuje se i kvalita paměti. Člověk má však schopnost přijímat nové informace až do konce života.

Kurz je jedním z aktivizačních programů pro seniory a je zaměřen na procvičování paměti. Je cestou ke zvýšení sebevědomí. Není založen na memorování, cvičení není na čas, výsledky se nezveřejňují.

Místo konání - KZ Jízdárna, Ostrava 1.

Cena kurzu (5 dvouhodin - 200 Kč)

Přihlášky a informace na tel.: 724 276 672
728 466 105

Senioři přijďte mezi nás

Pokud chcete být informováni o záležitostech prospěšných pro život seniorů a zdravotně postižených, přidejte se k nám. Schůzky koordinační rady se konají v KZ

Jízdárna (za krajským úřadem) a to každý měsíc. **Další schůzky jsou 17.12.2008, 28.1., 25.2. a 25.3.2009**

Ing. Lubomír Pásek, předseda Koordinační rady seniorů a zdravotně postižených Ostrava. (Tel.596 632 772)

Vydává Společnost senior, obč. sdruž., za přispění grantu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, Statutárního města Ostravy a Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz.

Zodpovědný redaktor: Ing. Ludmila Holubová
Redakční rada: MUDr. Blanka Malá, Mgr. Pavla Pešatová,

Ing. Lubomír Pásek, MUDr. Hugo Příbyl, Ph.D., Marie Kalinová, Ing. Jiří Muladi, Hana Juračáková
Registrační značka MK ČR E 14221

Adresa redakce: Společnost senior, Na Jízdárně 18,
702 00 Ostrava 1

IČO 265 95 982

Tel.: 728 466 105

e-mail: info@seniortip.cz

www.seniortip.cz

Opava - bílá perla Slezska

Opava byla cílem zajímavého výletu kroužku německého jazyka Společnosti senior. Začali jsme v knihovně města zajímavou prohlídkou interiérů (rozhovor s ředitelkou knihovny čtete na str.10). Poté už naše kroky zamířily do

nedalekého Minoritského kláštera, který s kostelem sv. Ducha patří ke skvostům města. Od 16. stol. zde zasedaly knížecí sněmy a stavovské soudy opavského knížectví a ukládaly se zde zemské desky. Dnes je

zpřístupněn sněmovní sál, gotická síň a udržovaná zahrada. Naše procházka pokračuje Masarykovou ulicí, kde je celá řada zajímavých staveb mimo jiné jsme také nemohli přehlédnout honosné šlechtické paláce, jeden zvaný Blücherův a druhý Sobkův. ▼

Již ve středověku se sídla dále soustředila do oblasti obou dnešních hlavních náměstí města - Horního a Dolního a do propojující ulice Mezi trhy. V okolí zmíněných náměstí je rozprostřeno množství dalších velmi významných a zajímavých historických i architektonických skvostů. Na Horním náměstí jsme si prohlédli městskou věž zvanou Hláška, budovu Slezského divadla, gotický klenot - konkatedrálu Nanebevzetí Panny Marie či prostranství historického Rybího trhu.

◀ Konkatedrála Nanebevzetí panny Marie. Impozantní stavba děkanského kostela patří k nejcenějším gotickým památkám Opavy. Tato významná slezská cihlová gotická stavba s kamennými detaily, tvoří zároveň i urbanistickou dominantu města.

Protože jsme milovníci i moderní architektury nenechali jsme bez povšimnutí budovu Obchodní a živnostenské komory, budovu obchodního domu Breda nebo třeba kostel sv. Hedviky - nepřehlédnutelná díla významného vídeňského architekta Leopolda Bauera. Pro uvolnění a relaxaci nás v průběhu procházky přímo vybízely městské parky, které se nacházejí v okolí historického jádra města.

Půvabné historické město, které se rozkládá v mírné pahorkatině na soutoku řek Opavy a Moravice. Zajímavé je pro svou bohatou historii, četné architektonické památky, kulturu a především jeho malebnost.

Z Horního náměstí volně přecházíme na Dolní náměstí v Opavě. Okolo Dolního náměstí se dochovalo množství renesančních domů. Dominantu náměstí vytváří kostel sv. Vojtěcha. Byl založen před rokem 1350. Počátky kostela jsou zřejmě podstatně starší. Kostel držela v 15. století opavská komenda řádu německých rytířů.

Opavský kníže Jan Korvín dal roku 1500 patronát městu. V 16. století byl kostel zasvěcen sv. Jiří a konaly se v něm i moravské bohoslužby. ▼

Opouštíme Dolní náměstí a za chvíli jsme u Zemského archivu, pokračujeme dále a mohutná budova Mendlova gymnázia, krásně opravená, ukazuje jak Rakousko-Uhersko stavělo školy. Pak jdeme kousek vpravo a u vodotrysku odpočíváme

ve stínu na lavičkách v průčelí Slezského muzea, které je před námi. Před ním je bohatě zdobený květinový kruhový vyvýšený záhon. Na kopuli socha anděla s pochodní v jedné ruce a vavřínovou ratolestí v druhé. Procházíme parkem a míjíme Střední průmyslovou školu. Pro uvolnění a relaxaci přímo vybízejí městské parky, které již byly zmíněny a my příjemně naladění a unaveni jich využíváme k odpočinku. Osvěžením v útulné kavárničce jsme ukončili procházku a pak jsme s časovým předstihem došli na nádraží a tam mohli ještě obdivovat stropní výzdobu jeho haly. Tichým, klouzavým pohybem nás vlak City-Elefant odvezl zpět do Ostravy. Zbývá ještě poděkovat paní Relce Němcové, která výlet vymyslela, zorganizovala a také byla zasvěcenou průvodkyní na naší vycházce.

Městská věž, nazývaná také Hodinářská věž nebo Hláška. ➤

Bývala nejstarším obchodním centrem města. Pod ní byly tzv. obchodní komory sloužící jako sklady a prodejní místa, která byla v polovině 16. století nahrazena obchodními domy. Ve vyšších patrech věže probíhala slavnostní shromáždění, soudy, zasedání městské rady, nacházelo se zde i stanoviště městské stráže. V letech 1614 - 1618 byla vystavěna věž nová, kamenná. Následně se zde také hrávalo divadlo, bylo zde umístěno i městské muzeum a archiv. O současnou podobu budovy se zasloužil architekt Rudolf Srntz, dle jehož plánů byla v roce 1902 provedena přestavba objektu. V současné době je Hláška sídlem Magistrátu města Opavy. (hol)

